

#### 41. møde.

Onsdag den 23. april kl. 13.

##### Formanden:

Medlem af folketinget Anders Andersen har meddelt mig, at han ønsker at tage lovforslag nr. 4:

*Forslag til lov om afgift af elektricitet tilbage.*

Ønsker nogen at optage dette lovforslag? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er lovforslaget bortfaldet.

I skrivelse af gårs dato meddeler ministeren for offentlige arbejder, at han ønsker at tage følgende forslag tilbage:

*Nr. XXXIII. Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af overenskomst af 8. juni 1973 mellem Danmark og Sverige om faste forbindelser over Øresund,*

*Nr. XXXIV. Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af overenskomst af 8. juni 1973 mellem Danmark og Sverige om lufttrafiktjeneste m.m. i anledning af anlæg af en dansk lufthavn på Saltholm og*

*Nr. 183. Forslag til lov om opfyldelse af overenskomster om trafik anlæg i Øresundsregionen.*

Ønsker nogen at optage disse forslag? (Glensgård: Ja).

Forslagene er herefter optaget af hr. Glensgård.

Jeg gør opmærksom på, at behandlingen af disse forslag ikke vil komme på dagsordenen for tingets møde i morgen, torsdag.

Samtidig anmoder ministeren for offentlige arbejder om lejlighed til at give folketinget en redegørelse om Københavns lufthavns fremtid, anlæg af faste forbindelser over Øresund samt anlæg af en fast forbin-

delse over Store Bælt, om muligt torsdag den 24. april 1975.

I skrivelse af dags dato meddeler ministeren for skatter og afgifter, at han ønsker at tage følgende forslag:

*Nr. XXXII. Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af overenskomst af 16. oktober 1973 mellem Danmark og Sverige om spørgsmål vedrørende told og merværdiafgift i forbindelse med bygning og drift af faste forbindelser over Øresund tilbage.*

Ønsker nogen at optage dette forslag? (Glensgård: Ja).

Forslaget er herefter genoptaget af hr. Glensgård.

Medlemmer af folketinget Kjørulff-Schmidt, Svend Andersen (Roskilde amt), Dohrmann, Poulsgaard, Tange og Wamberg har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

*Forslag til lov om statsligt og kommunalt ansættelsesstop m.v.*

Udvalget for forretningsordenen har afgivet betænkning og indstilling angående folketingets samtykke i henhold til grundlovens § 57. (Voigt).

Skatte- og afgiftsudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om afgift af ansvarsforsikringer for motorkøretøjer m.v. og forslag til lov om ændring af lov om vægtafgift af motorkøretøjer m.v. (Afgift af hyrevogne). Eksemplarer er omdelt.

Med skrivelse af 21. april fremsender ministeren for offentlige arbejder skriftlig besvarelse af et af medlem af folketinget Mette Madsen stillet spørgsmål (nr. 88).

Spørgsmålet og besvarelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

I skrivelse af dags dato anmoder ministeren for skatter og afgifter om, at der må blive foretaget valg af 4 medlemmer til *landsskatteretten* for tiden 1. april 1975-31. marts 1976.

*Skriftlig fremsættelse af lovforslag.*

**Ordføreren for forslagsstillerne (Kjærulff-Schmidt) (FP):**

Jeg tillader mig herved at fremsætte forslag til lov om statsligt og kommunalt ansættelsesstop m. v., idet jeg henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger.

Den første sag på dagsordenen var:

*Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Ømann.*

**Formanden:**

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med den 23. april 1975, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

*Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.*

**Ordføreren for udvalget til valgs prøvelse (Poul Dam) (SF):**

Efter at hr. Morten Lange i skrivelse af i går havde søgt om sygeorlov for hr. Ømann, har tinget nu under den forrige sag på dagsordenen vedtaget at meddele denne orlov, og jeg skal herefter — således at også denne dag kan begynde på sædvanlig festlig måde — gøre indstilling om godkendelse af en stedfortræder.

Første stedfortræder for socialistisk folkeparti i søndre storkreds, hvor hr. Ømann er valgt, er adjunkt, cand. mag. *Eva Uhrskov*, som har meddelt, at hun er villig til at indtræde som midlertidigt medlem i anledning af hr. Ømanns orlov, og herefter kan jeg på et enigt udvalgs vegne afgive følgende:

*Indstilling.*

Adjunkt, cand. mag. *Eva Uhrskov* godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med i dag, den 23. april 1975.

Hermed sluttede forhandlingen.

*Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 102 stemmer.*

Den næste sag på dagsordenen var:

*Spørgsmål til ministrene.*

Af *Knud Jespersen* (DKP) til finansministeren:

„Kan ministeren give nærmere oplysninger om de samlede virkninger af den sidste måneds aftaler om besparelser, herunder besparelser på daginstitutions- og undervisningsområdet, kontra øgede udgifter til flyindkøb og arbejdsløshedsforsikring?“

(Spm. nr. 101).

Skriftlig begrundelse.

Efter finanslovens vedtagelse blev der indledt en række politiske møder, hvorunder der er aftalt en specifikation for nogle konti på finansloven. Ifølge de sparsomme oplysninger, vi har fået herom, er det tanken at spare meget store beløb på daginstitutionsområdet ved at reducere personaleantallet. Da statens udgifter til personalet i daginstitutioner udgør 40 pct. mod 90 pct. ved arbejdsløshed, vil en reduktion af personalet i den nuværende situation med øget ledighed medføre dobbelt så store udgifter til understøttelse, som staten betaler i løntilskud for de samme personer i de to forskellige situationer, som der foreligger realistiske muligheder for kan indtræde.

Endvidere har dagspressen meddelt, at de påtænkte militære indkøb af 58 NATO-fly nærmere kommer til at koste Danmark 3 end 2 mia kr.

Der er stor usikkerhed om regeringens hensigter med den samlede finanspolitik, da de såkaldte besparelser mere end opvejes af modsvarende forøgelse på forsvarsbudgettet. De sidste ledighedstal er steget, og på denne baggrund er der rig anledning til at få afklaret regeringens økonomiske politik.

**Knud Jespersen (DKP):**

Mit spørgsmål er opstået på baggrund af de politiske forhandlinger, der har været så mange af, efter at finansloven blev vedtaget, og hvor der jo var stor tvivl om, hvad det var, der var vedtaget, og hvordan vedtagelserne ville virke. Oplysningerne i offentligheden er ret sparsomme, og derfor rejser jeg spørgsmålet: hvad er det, man vil spare ved at nedskære personaleantallet ved daginstitutionerne og foretage andre beskæringer i uddannelsesomkostningerne?

**[Knud Jespersen.]**

I daginstitutionerne er statens udgifter til personalet jo ca. 40 pct., mens de under arbejdsløshed vil nå op på mere end det dobbelte, nemlig 90 pct. Da vi forstår, at motivet fra regeringens side er, at man skal spare penge, vil jeg gerne have at vide, hvordan de besparelser virker, når man kommer af med stort set det dobbelte.

Vi har også ønsket at stille dette spørgsmål i tilknytning til debatterne om, at det høje ting skal stilles over for en beslutning om at bevilge milliardbeløb til indkøb af kampfly. Man kan spare sig fattig, og man kan købe militære fly, sådan at man når armødets grænser. Derfor er det, vi spørger: hvilke perspektiver er der i regeringens såkaldte spareplaner og dens foretagender omkring nedskæringerne? Hvordan vil det virke på udbygningen af beskæftigelsen, som vi jo højtideligt har lovet vi vil gøre noget for, og hvordan vil det udmøntes i kroner, for at sige det meget materialistisk?

**Finansministeren (Heinesen):**

Jeg skal umiddelbart efter besvarelsen af hr. Knud Jespersens spørgsmål give finansudvalget en udførlig redegørelse for de aftalte besparelser, og jeg skal i morgen i politisk-økonomisk udvalg give en tilsvarende orientering. Ved denne lejlighed kan jeg kun nå at knytte nogle korte kommentarer til det stillede spørgsmål og dets grundelse.

Aftalen imellem en række partier går ud på at få slettet nogle dobbeltbesparelser fra finanslovførelsen samt nogle sparebeløb, som er uigennemførlige på grund af forsinket ikrafttræden og af andre årsager. Aftalen drejer sig endvidere om at slette budgetreguleringsposterne vedrørende rådighedstimer i folkeskolen og vedrørende daginstitutioner. I stedet for disse poster gennemføres andre besparelser under socialministeriet, undervisningsministeriet og andre ministerier af stort set samme omfang.

Herved har regeringen forhindret gennemførelsen af foranstaltninger, som ville være i strid med den med Danmarks Lærerforening indgåede tjenestetidsaftale, der ligesom andre kollektive aftaler er forlænget i 2 år. Regeringen har endvidere undgået, at knap 4.000 medarbejdere i daginstitutionerne bliver afskediget med et urimelig kort varsel

og i en periode med stor arbejdsløshed. Prisen for at opnå disse resultater er, at der gennemføres andre besparelser, herunder besparelser på daginstitutionsområdet, som nok medfører afskedigelser, men med et langt varsel og først med virkning fra næste år, hvor beskæftigelsessituationen må forventes at være væsentligt bedre.

Herudover skal jeg blot gøre 3 bemærkninger. For det første er det ikke rigtigt, at statens udgifter til arbejdsløshedsunderstøttelse til daginstitutionsmedarbejdere overstiger besparelsen, først og fremmest fordi staten inddrager den samlede besparelse, og desuden fordi vi som sagt håber, at ingen bliver arbejdsløse. For det andet har regeringen som bekendt ikke truffet beslutning om indkøb af jagerfly, og for det tredje skal jeg oplyse, at de sidste ledighedstal ikke er steget, men er faldet, nemlig fra 13,4 pct. den 26. marts til 12,4 pct. den 2. april.

Sammenfattende kan jeg sige, at besparelsesforliget indeholder fordele, som klart overstiger ulemperne, ikke mindst i beskæftigelsesmæssig henseende, både for folkeskolelærere og for daginstitutionsmedarbejdere.

**Knud Jespersen (DKP):**

Jeg skal takke finansministeren for det afgivne svar. Naturligvis er jeg enig i, at dobbeltbesparelser skal man undgå, da vi som bekendt har vendt os meget imod det, man kalder besparelser, der ofte optræder som nedskæringer.

Jeg ved ikke, hvor megen vægt jeg tør lægge på ministerens ord om, at man endnu ikke har besluttet sig til at indkøbe kampfly. Jeg har forstået på den offentlige debat, at man er langt inde i disse forhandlinger, og at man under disse forhandlinger skulle optræde som et firkløver af enighed på trods af den modstand, der er i det hollandske arbejderparti.

Når man siger, man kan undgå at afskedige 4.000 nu og med omgående virkning, er det jo ensbetydende med, at man kommer til at afskedige 3.600 med virkning fra næste år. Og man kan håbe, at vejret bliver bedre og det økonomiske klima også, men man kan vel næppe tillægge denne besparelse en beskæftigelsesfremmende virkning, og selv om de omkostninger, vi har regnet os

[Knud Jespersen.]

frem til, måske ikke skulle svare helt nøjagtig til de finansministerielle beregninger, står der dog det tilbage, at de omkostninger, vi får ved en større ledighed, vil tage mere end det, man sparer reelt ved at foretage en omgående afskedigelse og nedsættelse af servicefunktionen for de mennesker, som har brug for at få deres børn anbragt i fritidshjemmene.

Jeg venter med stor spænding på, at finansministeren både i dag og senere i morgen i det politisk-økonomiske udvalg vil sige nogle ting om omfanget af de samlede besparelser, for når spørgsmålet er rejst nu, er det, fordi det på os virker sådan, at de besparelser og nedskæringer, man foretager, faktisk er bestemt af politiske faktorer mindre end af saglig gennemtænktthed — nemlig hvad man kan komme igennem med, og hvad man må give afkald på, og så ligesom lade stå til i det lange løb.

**Finansministeren (Heinesen):**

Jeg skal blot sige til hr. Knud Jespersen, at det er klart, at afskedigelse af daginstitutionsmedarbejdere aldrig kan være nogen beskæftigelsesfremmende foranstaltning, men vi havde ikke valget imellem at gennemføre beskæftigelsesfremmende foranstaltninger og at undlade at gennemføre beskæftigelsesfremmende foranstaltninger. Vi havde valget imellem at gennemføre en brutal afskedigelse af daginstitutionsmedarbejdere og at foretage nednormeringerne på en mere menneskelig måde.

**Knud Jespersen (DKP):**

Jeg skal takke endnu en gang for et svar. Det kan måske ikke forbavne ministeren, at vi ikke er helt enige. Det er jo rigtig nok, at det ikke er nogen lykke at afskedige flest muligt nu, men det er jo også en ulykke at skulle afskedige en hel masse med virkning fra 1. juli næste år.

Når jeg talte om, at det ikke var en beskæftigelsesfremmende foranstaltning, er det, fordi den rammer mange flere: den rammer børnene, pædagogerne og en række arbejderfamilier, og derfor havde vi til det spørgsmål, der er stillet, bundet også spørgsmålet om andre besparelser, herunder bl.a. annullering af indkøb af kampfly. Vi synes,

det er rimeligt, at det folketing, der diskuterer nødvendigheden af nedskæringer, og den finansminister, der er ansvarlig herfor, også gør nogle bemærkninger om denne side af sagen, at man ikke ensidigt kigger på, om det er forbrug og uddannelse og beskæftigelse, men om ikke der kunne være andre faktorer, nemlig det, der har været tabu indtil dette øjeblik.

Men jeg forstår på finansministeren, at man ikke har truffet afgørelse endnu, og mine sidste bemærkninger, som er tilladt efter forretningsordenen, skal så være, at jeg håber, finansministeren vil se med megen velvilje på at foretage besparelser eller annulleringer i denne sag. Man kunne jo også for ikke at virke så brutal udskyde afgørelsen af indkøb af kampfly 1 år, 2 år eller 3; så vidt jeg forstår, kan de alligevel først leveres om 4 år.

**Ninn-Hansen (KF):**

Det er vanskeligt for os andre at se, at spørgsmålet om indkøb af kampfly har nogen forbindelse med det i øvrigt rejste spørgsmål, men ministeren kom med en bemærkning om spørgsmålet, som jeg godt vil opholde mig lidt ved. Ministeren sagde, at regeringen har som bekendt ikke truffet nogen beslutning. Det er jo formelt rigtigt, men jeg vil gerne bede ministeren om at bekræfte, at såfremt den procedure, som forsvarsministeren har lagt vægt på at få gennemført — altså fællesindkøb af de 4 lande — er holdbar, er det regeringens hensigt at foretage indkøb, således som forsvarsministeren oplyste det under debatten i folketinget og i folketingets forsvarsudvalg.

**Gerda Møller (KF):**

På baggrund af hr. Knud Jespersens beklagelse over, at disse mennesker skal blive arbejdsløse fra næste år, vil jeg gerne tillade mig at spørge ministeren, om ikke det er således, at hvis man ikke afskediger de fuldt uddannede pædagoger, skal man afskedige de ikke-uddannede pædagoger, som jo er ansat ved institutionerne. Jeg vil spørge, om ikke det menneskeligt set er lige så vanskeligt for disse mennesker at blive afskediget. Jeg kan godt se, at der ligger en lønforskel, men her talte hr. Knud Jespersen om det menneskelige.

**Finansministeren (Heinesen):**

Til hr. Knud Jespersen skal jeg blot sige, at det er jo ikke nogen hemmelighed, at socialdemokratiet har søgt gennemført besparelser også på forsvarsområdet ud fra den betragtning, at der skulle skæres dybt på en række andre områder, herunder det sociale og undervisningsmæssige område, og det er lige så velkendt, at der ikke har kunnet opnås enighed herom blandt forsvarsforligspartierne.

Jeg har ikke særlige bemærkninger til fru Gerda Møllers betragtning, som jeg ikke er uenig i.

Til hr. Ninn-Hansen skal jeg blot sige, at jeg helt kan henholde mig til de oplysninger, som forsvarsministeren har givet i sagen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Stetter* (KF) til ministeren for skatter og afgifter:

„Vil ministeren gennemføre en kursordning for erhvervslivets valutalån i udlandet?“

(Spm. nr. 72).

**Skriftlig begrundelse.**

For at sikre den danske valutastilling fører regeringen en økonomisk politik, der tvinger danske virksomheder til at optage en stor del af deres lån i udlandet. Det middel, der benyttes, er en høj dansk rente, som bevirker, at virksomhederne foretrækker det udenlandske lånemarked. Det har vist sig, at det er nødvendigt med en betydelig renteforskel mellem Danmark og udlandet for at få virksomhederne til at låne i udlandet i stedet for i indlandet. Når en så stor renteforskel er nødvendig, skyldes det risikoen ved valutakursændringer. Hvis denne risiko ikke var til stede, kunne den indenlandske rente sænkes endnu et stykke, uden at det gik ud over valutaen.

Regeringen kan fjerne erhvervslivets risiko ved udlandslån ved at etablere en garantiordning for valutalån (ud over de eksportlån, der nu får en garanti). Risikoen for staten ved at etablere en sådan ordning er minimal, idet regeringen sammen med Nationalbanken tilrettelægger valutapolitikken. Da der er enighed om, at Danmark hverken kan eller vil tolerere en forringelse

af kronens internationale placering, er der faktisk ingen statslig risiko ved at etablere en valutakursgaranti. Men garantien i sig selv vil stimulere den låntagning i udlandet, som regeringen ønsker, og dermed vil det være muligt at holde et lavere dansk renteniveau til gavn for de af erhvervene, der traditionsmæssigt kun låner i Danmark.

**Stetter (KF):**

Spørgsmålet drejer sig om etablering af en fradragsordning i indkomsten for konstaterede kurstab i forbindelse med betaling af afdrag på udenlandske valutalån; en bestemmelse herom kunne f.eks. gennemføres ved en ændring af ligningsloven. Eventuelle kurstab ved rentebetalinger er jo i forvejen fradragsberettigede, og det samme gælder tab ved betaling af leverandørgæld i udenlandsk valuta.

I øvrigt henviser jeg til den skriftlige begrundelse.

**Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):**

Da spørgsmålet er stillet til mig, må jeg gå ud fra, at det er de skattemæssige problemer i forbindelse med valutalån i udlandet, der ønskes drøftet, og det fremgik også af hr. Stetters mundtlige begrundelse. Havde spørgsmålet derimod vedrørt de problemer, der knytter sig til kurssikring af udenlandske lån, måtte jeg henviser hr. Stetter til at rejse dette spørgsmål over for handelsministeren.

På det skattemæssige område er problemet jo, om der kan opnås fradrag for kurstab, der opstår i forbindelse med udenlandske lån, der optages som led i samhandelen med det pågældende land. Hidtil har man anerkendt fradrag for sådanne kurstab, både når det drejede sig om lån direkte hos vareleverandører i udlandet, og hvor det klart kunne fastslås, at et lån fra anden side udelukkende var optaget med henblik på varemellemværendet.

Der er imidlertid sket en skærpelse af denne praksis, og det er stadfæstet af landskatteretten, således at man nu kun anerkender fradrag for kurstab på den enkelte leverandørs kredit. Man har fra forskellige side været inde på, om den skete skærpelse i praksis er rimelig, og der har været fremsat ønsker om en tilbagevenden til tidligere prak-

[Ministeren for skatter og afgifter.]

sis. I denne forbindelse har det været fremhævet, at eventuelle kursgevinster i så fald også skulle tages i betragtning ved indkomst-opgørelsen.

Nu ved jeg ikke, om der er fuld dækning for denne side af sagen i alle erhvervskredse, men rent bortset fra det må jeg gøre opmærksom på de administrative problemer, en sådan ordning ville medføre. Det vil jo nemlig være langt vanskeligere at føre kontrol med, at eventuelle kursgevinster kommer til beskattning, end at kontrollere, at der ikke med urette foretages fradrag for kurstab. Jeg forstår nærmest hr. Stetter sådan, at han ønsker, at der i det hele taget skal være fradrag for kurstab på banklån i udlandet. Så vidt skal man dog vel næppe gå.

På den korte tid, der er til rådighed til at svare på spørgsmålet, er det ikke muligt at komme ind på alle de problemer, der rejser sig, men det er givet, at det er en omfattende og ganske kompliceret sag. Jeg vil dog gerne give tilsagn om at tage op til overvejelse, om det er muligt at udforme en lovændring, som i rimelig grad imødekommer de hensyn, der kan være grund til at tage. Men jeg kan ikke stille i udsigt, at et eventuelt lovforslag herom kan fremsættes i denne samling.

**Stetter (KF):**

Ja, det fremgik jo af svaret, at ministeren vil overveje spørgsmålet, og det forstår jeg udmærket godt, for det er naturligvis et kompliceret område. Jeg vil blot spørge ministeren, om han i denne overvejelse vil tage hensyn til ordningerne i f.eks. Tyskland og Sverige, hvor man har den bestemmelse, at man kan tage tabet til fradrag omgående, medens man eventuelt kan tage gevinsten til indtægt over en årrække.

**Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):**

Jeg vil bl.a. på foranledning af hr. Stetters oplysning her se på de ordninger, man har i de pågældende lande, men jeg vil ikke på dette stadi af undersøgelserne lægge mig fast på, om jeg vil anvende den ene eller den anden fremgangsmåde.

**Glistrup (FP):**

I anledning af de udvekslede bemærkninger mellem hr. Stetter og skatteministeren

skal jeg oplyse, at fremskridtspartiet i går har indleveret et fuldt udarbejdet lovforslag vedrørende disse problemer, der, som jeg forstod ministeren er klar over, er af uhyre stor økonomisk betydning for mange erhvervsvirksomheder og kan ødelægge mange arbejdspladser som følge af de meget hårde slag, der kan ramme i enkelte tilfælde, hvis der ikke kommer en meget hurtig ordning.

På den baggrund vil jeg spørge ministeren, om vi kan påregne, at ministeren allerede nu vil sætte sine embedsmænd i gang med at kigge vort lovforslag efter i sømene, således at vi, hvis vi skal have det gennemført i denne samling, kan regne med, at ministeriet er helt færdig med sine kommentarer til forslaget, så snart vi får det til første behandling. Det kan jo meget vel komme til at vare både 14 dage og 3 uger, før vi har det til første behandling, og så begynder det jo at haste, hvis det skal gennemføres nu, hvad der efter vor mening er særdeles påkrævet, med de store problemer der kan opstå med de valutakursændringer, der er.

**Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):**

Jeg kan sige til hr. Glistrup, at lovforslaget vil blive behandlet på samme måde som ethvert andet lovforslag, der fremsættes her i folketinget, og jeg kan tilføje, at der er jo ganske mange lovforslag til behandling: vi har vist omkring 35 forslag, der vedrører ministeriets område. Men det er klart, at dette lovforslag vil gå ind på linje med andre lovforslag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Glensgård* (FP) til ministeren for skatter og afgifter:

„Vil ministeren instruere ligningsmyndighederne om, at de ikke kan pålægge aktieselskabsdirektører en fiktiv indkomst?“

(Spm. nr. 91).

**Skriftlig begrundelse.**

Spørgsmålet er rejst på grund af en aktuel sag i Fredericia.

Direktør Frode Nielsen har af Fredericia skatteråd fået hævet sin skattepligtige indkomst for året 1972 med 25.000 kr. Forhøjel-

[Glensgård.]

sen er sket med henvisning til gageafkald i hans egenskab af ansat direktør med aktiemajoriteten i egen virksomhed. Da der foreligger flere landsskatteretskendelser, som afviser, at skatterådet har denne mulighed for at pålægge fiktive indkomster, mener spørgeren, at et cirkulære angående dette vil medføre, at mange skatteyderklager om dette spørgsmål således ikke skal behandles af landsskatteretten.

**Glensgård (FP):**

Det turde være almindeligt anerkendt, at det må være en grundlæggende betingelse for at påligne indkomstskat, at der eksisterer en indkomsterhvervelse. Hvor der ingen indkomst er, kan det umuligt være ligningsmyndighedernes opgave at indkomstbeskatte.

I det indkomstskattemorads, hvor skatteydere og skattevæsen overgår hinanden i skattetænkning, er der hos ligningsmyndighederne lejlighedsvis grobund for det synspunkt, at man godt kan indkomstbeskatte, selv om der ikke foreligger nogen indkomst.

I Meddelelser fra landsskatteretten 1974, nr. 6, omtales et sådant tilfælde; kendelsen er af 31. august 1973. En skatteyder havde pr. 1. juli 1970 omdannet sit personlige firma til et aktieselskab med sig selv som hovedaktionær og direktør. I sidste halvdel af 1970 oppebar han løn fra aktieselskabet med 117.500 kr. Desuagtet forhøjede ligningsmyndighederne hans skattepligtige indkomst med 20.000 kr., hvilket beløb i ansættelsen blev beskrevet som „yderligere anslået løn i perioden 1. juli til 31. december 1971“. Skatteyderens revisor gjorde gældende, at der ikke var hjemmel til at indkomstbeskatte skatteyderen af en gage, som han hverken havde modtaget eller havde krav på. Landsskatteretten gav skatteyderen medhold heri. Mange lignende sagers afgørelse fra landsskatteretten kunne opremses.

Efter landsskatterettens afgørelse kunne man forestille sig, at der blev sat bom for disse beskatninger af sådanne fiktive indkomster, som kun eksisterer i ligningsmyndighedernes fantasiverden. Dette er imidlertid ikke tilfældet. Den aktuelle begrundelse for mit spørgsmål er, at direktør Frode Nielsen, Fredericia, har fået hævet sin

skattepligtige indkomst for året 1972 med 25.000 kr.

Forhøjelsen er sket med henvisning til et gageafkald i hans egenskab af ansat direktør med aktiemajoriteten i egen virksomhed. Direktør Frode Nielsen havde i året 1972 en nettoindkomst på 48.000 kr., hvilket må siges at være en acceptabel indkomst, når pristallet er taget i betragtning.

Jeg håber, at ministeren vil efterkomme mit ønske om at instruere ligningsmyndighederne om, at de ikke kan pålægge aktieselskabsdirektører en fiktiv indkomst. Dette vil bl.a. medføre, at en lang række sager ikke længere skal optage landsskatterettens tid.

**Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):**

Jeg går ud fra, at hr. Glensgård er bekendt med, at jeg ikke kan optage en debat om en konkret skatteydere forhold.

Derefter vil jeg sige, at jeg er klar over, at landsskatteretten i nogle tilfælde har givet hovedaktionærer ansat som direktører i de selskaber, som de mere eller mindre selv kontrollerer gennem deres aktiebesiddelse, medhold i, at de ikke skal indkomstbeskattes af en højere løn end aftalt med selskaberne. Det er konkrete sager, og jeg mener ikke, at de afsagte kendelser kan tages som udtryk for, at skattemyndighederne i alle tilfælde skal være afskåret fra at foretage sådanne reguleringer.

Hvis en personligt drevne virksomhed sættes på aktier udelukkende med den skattemæssige bagtanke, at indehaveren skal slippe for almindelig indkomstbeskatning af vederlag for personlig arbejdsindsats, har jeg i hvert fald svært ved at se det rimelige heri.

På den baggrund synes jeg heller ikke, at man med rette kan tale om fiktiv indkomst; i sådanne tilfælde er der efter min vurdering i høj grad tale om reel indtægt.

På den her givne anledning vil jeg dog gerne anmode ligningsrådet om at overveje, om der er mulighed for at udforme en nærmere vejledning til de lokale ligningsmyndigheder om, hvorledes de skal forholde sig i disse sager, og med det sigte at opnå større ensartethed i de lokale afgørelser.

**Glensgård (FP):**

En ganske, ganske lille tak til ministeren

[Glensgård.]

for skatter og afgifter. Men ministeren for skatter og afgifter må også være opmærksom på, at jeg kan nævne eksempler på, at man pålægger en aktieselskabsdirektør en fiktiv indkomst, som er større end omsætningen i det aktieselskab, han har været direktør i. Ministeren siger her, at man ikke sådan umiddelbart kan afskære ligningsmyndighedernes ret til at se på disse sager. Vi hørte ikke om bare nogle ganske enkelte sager, som var gået med ligningsmyndighederne og imod skatteyderen. Det var dog trods alt en vigtig faktor for at ville opretholde hele dette enorme system, som man gør i sager som disse.

**Kjærulff-Schmidt (FP):**

Der er givetvis tale om et stort problem, ikke mindst for mange nyetablerede aktieselskaber. Det er en kendsgerning, at i mange tilfælde rundt omkring i landet beslutter en lønmodtager sig til efter nogle års ansættelse at etablere egen virksomhed. Der kommer herved helt naturligt en indtægtsnedgang for ham, der måske hidtil har oppebåret en årlig gage på 80.000 kr. Det tager nogen tid, før han virkelig kan komme i gang, og som naturligt er, hæver han ikke løn i måske det første kvarte eller halve år, indtil virksomheden rigtigt er kommet i gang. Så kan det ikke være rigtigt, at ligningsmyndighederne skal komme til denne mand og sige: du har ikke haft nogen indtægt i en bestemt periode, men vi synes, du er 40.000 kr. værd, så derfor beskatter vi dig af 40.000 kr. Det kan ikke være rimeligt. Og når landsskatteretten nu flere gange har tilsidesat de lokale ligningsmyndigheders afgørelser, kan det så være rigtigt efter ministerens opfattelse, at ligningsdirektoratet stadig væk opfordrer de lokale ligningsmyndigheder til at fortsætte denne forkerte fremgangsmåde?

Jeg vil også gerne spørge, om ministeren ikke er enig i, hvis man nu går i gang med mere generelle overvejelser om dette spørgsmål, at det må være en grundlæggende betingelse for enhver form for beskatning, at der er en indkomsterhvervelse til stede? Det er et ganske enkelt spørgsmål, og det håber jeg i alt fald, ministeren kan svare bekræftende på.

**Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):**

Jeg skal i det store og hele henvise til mine første bemærkninger. Jeg vil fastholde, at i situationer, hvor der helt åbenbart er tale om forsøg på at undgå indkomstbeskatning, må der være mulighed for ligningsmyndighederne til at anlægge en vurdering af de dispositioner, der foretages, ganske på samme måde som man gør i situationer, hvor en hovedaktionær, der behersker et selskab, eksempelvis får overdraget en fast ejendom til en meget lav pris; i den situation sker der jo også en vurdering af forskellen mellem den faktiske værdi og det, man har overdraget den til. Jeg har svært ved at se, at der er nogen særlig forskel på det, vi taler om her, og så de situationer, som jo i vid udstrækning er anerkendt som grundlag for forhøjelse hos den pågældende.

**Glensgård (FP):**

Med de bemærkninger, ministeren her fremsætter, må vi konstatere, at ministeren stadig ønsker at udvide antallet af landskatteretssager. Så vidt mig bekendt findes der ingen hjemmel i lovgivningen til at pålægge disse fiktive indkomster. Jeg nævnte et eksempel, hvor en aktieselskabsdirektør var blevet pålagt en indtægt større end omsætningen i den virksomhed, han var direktør for. Det er alle den slags urimeligheder, som jeg forsøger at få ministeren til at stoppe ved et pålæg til ligningsmyndighederne. Jeg må forstå det sådan, at det ønsker ministeren ikke.

**Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):**

Der er ikke nogen baggrund for at tage mine udtalelser her til indtægt for et synspunkt om, at jeg skulle acceptere, at der foregår urimeligheder. Jeg har tværtimod givet udtryk for, at jeg vil bede ligningsrådet overveje, om der er mulighed for at skabe en større ensartethed i den praksis, man har i behandlingen af sådanne sager. Men jeg må gøre opmærksom på, at det spørgsmål, der er rejst her, er det generelle spørgsmål om mulighederne for at gribe ind i situationer, hvor der lægges op til en åbenbar omgåelse af de skattemæssige bestemmelser. Det er det jeg har givet svar på her.



Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Jørgen Junior* (FP) til ministeren for skatter og afgifter:

„Hvad agter ministeren at foretage i anledning af, at kildeskattedirektoratet på grund af forkert behandling af en sag mod et københavnsk taxifirma påfører staten et betydeligt erstatningskrav ved at beslaglægge produktionsmidlet — bilerne — og dermed nedlægge 25 arbejdspladser?“  
(Spm. nr. 100).

Skriftlig begrundelse.

Ministeren kender sagen om Royalbilen og ved, at beslaglæggelse af disse er sket på et forkert grundlag. Under beslaglæggelsen er sket hærværk og anden skade for ca. 80.000 kr. Dette og driftstab kræver ejeren, Finn Larsen, naturligvis godtgjort.

*Jørgen Junior* (FP):

Den 3. februar i år foretoges i et mindre københavnsk taxifirma en meget drastisk udpantningsforretning. Begrundelsen for denne var, at kildeskattedirektoratet havde fastsat et skønmæssigt krav på grund af tilsyneladende manglende indbetaling af skat. Skønnet var baseret på, at 14 vogne havde kørt i 12 måneder eller således i alt 168 indkøringsmåneder. Af forsikringspapirerne fremgår det, at der højst kan være tale om 76 måneder, og dette endda uden at der er taget højde for bl. a. værkstedsdage. Firmaet har efter sine egne regnskaber betalt samtlige skatter, og da en tilsvarende sag sidste år blev tabt ved retten af skattevæsenet, må det anses for meget foruroligende, at man prøver igen i år. Sidste år kostede det firmaet 28.000 kr. i advokatudgifter at bevise, at man havde handlet korrekt. I år er der foreløbig tale om driftstab, der har medført nedlæggelse af arbejdspladser, samt om et yderligere erstatningskrav på 80.000 kr. for hærværk og andre skader. Disse er sket på bilerne, mens de har været i skattevæsenets varetagt.

På grundlag af denne sagsbehandling påfører kildeskattedirektoratet en erhvervsdrivende helt urimelige arbejdsvilkår og, hvad der set fra et sparesynspunkt er lige så stygt, statskassen et større erstatningskrav. Jeg er derfor interesseret i at høre,

hvad ministeren har i sinde at foretage sig over for de ansvarlige i kildeskattedirektoratet.

Ministeren for skatter og afgifter (*Svend Jakobsen*):

I den skriftlige begrundelse for spørgsmålet anfører hr. *Jørgen Junior*, at jeg kender sagen om Royalbilen og ved, at beslaglæggelsen af bilerne er sket på et forkert grundlag.

Det er rigtigt, at jeg fra forskellige samtaler og skrivelser kender sagen om Royalbilen. Derimod er det ikke rigtigt, at jeg skulle vide, at beslaglæggelsen er sket på et forkert grundlag. Beslaglæggelsen er sket som led i en udpantningsforretning til indrivelse af A-skatter, som firmaet skylder, og personlige skatter, som hr. direktør Finn Larsen skylder. A-skattekravet er opgjort skønmæssigt i henhold til kildeskattelovens § 69, stk. 3. Firmaet protesterede mod udpantningen, men ved Frederiksberg birkerets kendelse af den 18. februar 1975 opretholdtes udpantningen, alene med den undtagelse, at udpantning i nogle radiotelefonanlæg, som der samtidig var gjort udpantning i, delvis blev ophævet. Fogedkendelsen er af firmaet påkæret til landsretten.

Jeg må derfor fastslå, at grundlaget for beslaglæggelsen, i hvert fald indtil landsretten eventuelt træffer anden afgørelse, er korrekt. Der kan derfor heller ikke være tale om, at der på grund af forkert behandling af sagen er påført staten et betydeligt erstatningskrav ved, at bilerne er beslaglagt.

*Jørgen Junior* (FP):

Jeg beklager naturligvis, at jeg har angivet, at ministeren skulle være bekendt med, at der var tale om et forkert grundlag, men det er dog ret indlysende, at når man anslår skatten på basis af mere end det dobbelte af det antal indkøringsmåneder, der bevisligt overhovedet kan være tale om, er det et forkert grundlag.

På basis af det vil jeg tillade mig at stille et tillægsspørgsmål: vil ministeren være positiv over for at tale med sine embedsmænd for at få denne uheldige situation bragt ud af verden, en situation, som uvægerlig, da der reelt er tale om et forkert grundlag, må påføre staten et ganske betydeligt erstatningskrav?

**Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):**

Jeg kan oplyse hr. Jørgen Junior om, at jeg har talt med mine embedsmænd. Jeg har oven i købet flere gange talt med mine embedsmænd om denne sag. Men jeg er nødt til at tilføje, jeg kan ikke, og jeg vil ikke diskutere en enkelt skatteydere forhold her fra folketingets talerstol. Vi kan diskutere principper, men jeg har ikke ret til at fremlægge detaljer vedrørende en enkelt skatteydere forhold. Jeg har gjort nogle bemærkninger her i mit første svar, og dem har jeg gjort, fordi disse oplysninger i forvejen har været fremme i dagspressen, så vidt jeg har forstået foranlediget af hr. direktør Finn Larsen.

**Jørgen Junior (FP):**

Jeg er ganske enig med ministeren i, at det naturligvis skal være principper og ikke personer, der skal diskuteres fra denne talerstol, men jeg kan ikke dy mig for at stille et sidste tillægsspørgsmål: finder ministeren det ikke betænkeligt, at princippet virkelig kan fungere således, at man overhovedet ikke tager hensyn til realiteterne?

**Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):**

Jeg er ikke bekendt med, at nogen skatte-sag er behandlet, uden at der er taget hensyn til realiteterne.

Hermed sluttede spørgsmålet.

**Af Kaj V. Andersen (V) til kirkeministeren:**

„Agter ministeren at ændre reglerne for bispevalg således, at der gives menighedsrådsmedlemmerne lejlighed til at afgive stemme pr. brev?“

(Spm. nr. 92).

**Skriftlig begrundelse.**

Efter gældende regler skal stemmeafgivning ske i et menighedsrådsmøde, og det forekommer urimeligt, at fravær fra et lokalt, villkårligt fastsat menighedsrådsmøde skal være ensbetydende med enkeltmedlemmers fortabelse af en måske afgørende medindflydelse på valget.

**Kaj V. Andersen (V):**

Bispevalget i Københavns stift er i fuld gang for øjeblikket i de meningsråd ud over stiftet, hvor valget efter bestemmelserne skal finde sted, dvs. at menighedsrådsmedlemmerne skal være til stede ved det måske ret tilfældigt fastsatte menighedsrådsmøde, hvor afstemningen skal foregå. En oplagt urimelighed finder jeg. Dette, at man ikke vil være i stand til at tillade brevstemme som ved folketingsvalg f.eks. bevirker — jeg anslår det meget løseligt for Københavns stifts vedkommende — at ca. 10 pct. af menighedsrådsmedlemmerne inden for stiftet af private og tjenstlige grunde, forskudt arbejdstid, tjenstlig bortrejse, og hvad alt sådan noget kan være, ikke vil være i stand til at være til stede ved et sådant menighedsrådsmøde. Når man tager i betragtning, at der her i Københavns stift er et begrænset antal menighedsrådsmedlemmers stemmer, der skal afgøre bispestolens fremtid, om jeg så må sige, og der er 4 kandidater til embedet, kan det ikke være tilfredsstillende, hverken for menighedsrådsmedlemmerne eller for bispekandidaterne, at være stillet i en sådan situation, at det er en meget snæver marginalafgørelse, der skal blive resultatet af denne urimelige bestemmelse. Derfor har jeg bedt den højtærede kirkeminister om at overveje stærkt i en næste situation — det kan jo ikke gælde denne — at træffe foranstaltninger til, at brevstemmer kan blive en realitet.

**Kirkeministeren (Jørgen Peder Hansen):**

Som bekendt er der adgang til at stemme pr. brev ved folketingsvalg og ved valg til kommunalbestyrelser og menighedsråd, og det er da også muligt, at man som foreslået af spørgeren bør overveje at indføre en tilsvarende ordning ved bispevalg. Hertil kræves en ændring af § 6 i loven om bispeembeders besættelse, hvor der ganske rigtigt står, at stemmesedlerne skal udfyldes i et menighedsrådsmøde. Hvis man skulle have indført noget nyt her, så ville jeg synes, det måtte være tilstrækkeligt, om man gav de medlemmer af menighedsrådene, der af en eller anden grund — det er jo navnlig på grund af bortrejse — ikke kan deltage i det berammede menighedsrådsmøde, adgang til at henvende sig til menighedsrådets formand og dér få udleveret en stemmeseddel, som

**[Kirkeministeren.]**

han straks afkrydser og indlægger i en kuvert, hvorefter formanden sender den afgivne stemme til provsten, som så samler alle stemmerne sammen og sender dem til ministeriet, hvor optællingen finder sted.

Jeg tror nok, spørgsmålet er af mindre, praktisk betydning. Den af kandidaterne, der får flest stemmer, plejer at have et så stort forspring fremfor nr. 2, at han bliver valgt, uanset om de fraværende stemmer falder på den ene eller den anden. I øvrigt må man gå ud fra, at de fraværende stemmer ville fordele sig på kandidaterne i nogenlunde samme forhold som de stemmer, der afgives i et menighedsrådsmøde, men jeg erkender, at der for det enkelte menighedsrådsmedlem naturligvis er tale om et særdeles kvalitativt spørgsmål.

Ved det sidste bispevalg, i Ålborg stift var det jo, var der 2.315 valgberettigede, og der blev afgivet 2.253 stemmer. Det vil sige, at der kun var 62 eller mindre end 3 pct., som ikke stemte, og selv ved dette bispevalg, hvor de 2 kandidater lå usædvanlig tæt op ad hinanden, nemlig kun med en registreret forskel på 87 stemmer, ville de fraværende stemmer have været uden betydning for resultatet. Jeg tror derfor, at jeg med føje kan sige, at når spørgeren, hr. Kaj V. Andersen, nævner som sit skøn, at 10 pct. af de stemmeberettigede i den foreliggende valgsituation for Københavns vedkommende vil være forhindret i at stemme, er det et alt for højt tal at regne med. Der er en betydelig interesse for bispevalg, og derfor tror jeg, at nogenlunde det samme vil være tilfældet for Københavns som for Ålborgs vedkommende.

Jeg synes næsten, spørgsmålet er for lille til at kunne bære et selvstændigt forslag om bispevalglovens ændring, men ministeriet — og det skal være mit tilsagn — skal være opmærksom på problemet ved en kommende ændring af loven i øvrigt.

**Kaj V. Andersen (V):**

Jeg takker den højtærede kirkeminister for det venlige svar og for den velvillige indstilling.

Det procenttal, jeg nævned, 10 pct., fremgår alene af det antal henvendelser, jeg har fået i denne praktiske retning, vi her taler om, inden for Københavns stift i den

senere periode. Jeg vil da også sige, at det er ikke nogen kæmpemæssig sag, det er ikke noget der kan bære hverken et selvstændigt lovforslag el. lign., men da vi jo af erfaring ved, hvorledes det kære kirkeministerium i generationer overvejende har været ledet af ministerielle bekendtgørelser og kongelige resolutioner, uden at tingene egentlig er kommet op i denne folkevalgte forsamling, ville jeg også mene, at kirkeministeren måske kunne klare sagen sådan ad hoc, om jeg så må sige, når situationen ved næste bispevalg indtræffer.

**Kirkeministeren (Jørgen Peder Hansen):**

Jeg vil gerne sige, at kirkeministeren altid vil være særdeles positivt og venligt indstillet over for ønsker af denne karakter, men det må være rimeligt, at vi fastholder, at hvis der skal ske ændringer, skal det ske på et grundlag, der ikke kan drages i tvivl. Og nu har jeg givet tilsagn ved denne lejlighed om, at vi vil overveje problemet, tage det med og placere det langt fremme i vore overvejelser i forbindelse med en kommende ændring af lovgrundlaget. Det er, hvad jeg kan sige ved denne lejlighed.

**Kaj V. Andersen (V):**

Ja, så bliver jeg endnu en gang kirkeministeren tak skyldig, for jeg bryder mig ikke så forfærdelig meget om de ministerielle bekendtgørelser og de kongelige resolutioner, som har ledet kirkeministeriets vej igennem mange, mange år. Jeg takker for tilsagnet om at placere denne sag lovmæssigt, og jeg kan love den højtærede kirkeminister, at vi fra menighedsrådsforeningerne nøje vil følge manøvrerne på dette område.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Inge Krogh* (KrF) til justitsministeren:

„Vil ministeren fortsat modsætte sig, at der kommer forældreløse børn fra det krigshærgede Sydvietnam til Danmark for at blive adopteret af danske forældre?“

(Spm. nr. 94).

Skriftlig begrundelse.

Ministeren har udtalt, at når man skal hjælpe vietnamesiske børn, skal det ske på

[Inge Krogh.]

stedet. Det er vel rigtigt under normale forhold. I øjeblikket er der sådanne tilstande i Sydvietnam, at det næppe er muligt at hjælpe. Der står mange danske familier, der gerne vil adoptere børnene, ægtepar som har adoptionstilladelse.

**Inge Krogh (KrF):**

Ifølge dagspressen har justitsministeren udtalt, at han vil modsætte sig, at børn fra Vietnam kommer her til landet med henblik på at blive adopteret af danske forældre. Vi er ganske enige med ministeren i, at man helst skal hjælpe børn i deres eget land og i deres eget miljø. Det gælder under normale forhold, men kristeligt folkeparti mener ikke, at forholdene i Vietnam er normale. Krigstilstanden vil bevirke, at nogle børn går til grunde, mange børn er forældreløse, og det synes i hvert fald — man kan selvfølgelig ikke vide det — som om børn af blandet race er udsat for forfølgelse. Jeg vil derfor spørge, om det ikke er rimeligt, at man under sådanne forhold kan gå ind for, at børn kommer til Danmark med henblik på at blive adopteret.

**Justitsministeren (Orla Møller):**

Organisationen Terre des Hommes rettede for kort tid siden en henvendelse til regeringen for at få tilladelse til at flyve forældreløse børn fra Vietnam til Danmark. Organisationen ønskede i første række opholdstilladelse til disse børn og tilladelse til, at de blev anbragt på institutioner, eventuelt senere i private familier. Det var oplyst, at størstedelen af børnene skulle videre til pleje og behandling i andre europæiske lande, men nogle skulle forblive i Danmark. Terre des Hommes fremhævede, at der ikke var tale om at bringe børn her til landet med henblik på adoption.

Efter en drøftelse i regeringen meddelte statsministeren, at regeringen var af den opfattelse, at det bør foretrækkes at søge børnene hjulpet i deres hjemland fremfor at overføre dem til et miljø, der er så fremmedartet for dem, som Danmark og andre europæiske lande vil være. Regeringen kunne derfor ikke imødekomme ansøgningen om opholds- og plejetilladelse for disse børn.

Som det fremgår, har der ikke i forbindelse med Terre des Hommes' henvendelse

været søgt om opholdstilladelse med henblik på adoption. Regeringen har dog været opmærksom på, at der fra forskellige sider har været fremsat ønske om at hjælpe disse børn ved at adoptere dem, og selv om man fuldt ud må anerkende begrundelsen og de bevæggrunde, der ligger bag disse ønsker, finder jeg imidlertid, at adoption ikke bør gennemføres som led i en hjælpeaktion af den art, der her er tale om. Der er således i denne forbindelse ingen forskel på, om man ønsker at bringe børnene til Danmark med henblik på plejeanbringelse eller med henblik på adoption.

Noget andet er, at der ikke vil være noget i vejen for adoption af sydvietnamesiske børn, hvis de almindelige betingelser herfor er opfyldt, herunder navnlig, at der, forinden det enkelte barn kommer her til landet, er foretaget undersøgelser af, om det vil være forsvarligt over for barnet og kommende adoptivforældre at gennemføre en adoption, og at adoptionen sker i samarbejde med de sydvietnamesiske myndigheder.

Det er altså regeringens principielle opfattelse, at humanitær hjælp så vidt muligt bør ydes på stedet, også fordi det giver de bedste muligheder for at udnytte de midler, der stilles til rådighed for denne bistand. Regeringen vil derfor med finansudvalgets tilslutning anvende 12 mill. kr. til ekstraordinær bistand til Vietnam og Cambodja. Beløbet vil af Dansk Røde Kors og Folkekirkens Nødhjælp blive anvendt til en forøgelse af organisationernes humanitære hjælpearbejde for de nødstedte befolkningsgrupper i de to lande.

Jeg kan i øvrigt oplyse, som det også er fremgået af meddelelser i pressen, at regeringen i mandags har besluttet at modtage et antal sydvietnamesiske børn fra en dansk ledet institution i Sydvietnam. Dette er ikke udtryk for en ændring i regeringens principielle holdning, men skyldes, at disse børn tilhører en speciel etnisk minoritetsgruppe, og regeringens tilsagn om at modtage dem er givet ud fra den forudsætning, at der foreligger en udrejsetilladelse fra Sydvietnams regering, og at børnene vender tilbage til Vietnam efter krigshandlingernes ophør.

**Inge Krogh (KrF):**

Jeg må takke for justitsministerens udtalelser om hjælpen til Vietnam og den gan-

[Inge Krogh.]

ske lille sprække, der var af muligheder for, at børn kommer hertil for at blive adopteret.

**Hanne Reintoft (DKP):**

Jeg er i det store og hele meget beroliget og tilfreds med ministerens forklaring og erklæring, men jeg vil alligevel godt spørge, om ikke der er noget forkert i at efterkomme en anmodning fra Sydvietsnams regering for øjeblikket, når man ved, at befrielsesfronten ganske klart har sagt, at det er forkert at fjerne disse børn, og når man ved, at man i Nordvietnam decideret siger, at det, der foreslås her, er en kriminel handling?

**Justitsministeren (Orla Møller):**

Jeg kender ikke noget til, at der skulle foreligge en anmodning fra den sydvietnamsiske regering til os om at modtage børn i denne situation. Tværtimod går mine oplysninger ud på, at man er særdeles skeptisk indstillet over for at ville aflevere sine børn, fordi man har den opfattelse, at det er det rigtigste, at de bliver på stedet selv i en krigssituation. Derfor vil jeg heller ikke være i stand til at tage stilling til, om man fra andet hold skulle betragte en sådan situation som en uvenlig handling. Det eneste, jeg har taget stilling til, er, at man i dansk arbejde altid må tage hensyn til det land, man arbejder sammen med, i dette tilfælde Syd-vietnam.

Hermed sluttede spørgsmålet.

**Af Ingomar Petersen (RV) til justitsministeren:**

„Vil ministeren give tilsagn om, at arresthusene i Åbenrå, Ribe og Tønder ikke bliver nedlagt?“

(Spm. nr. 96).

**Skriftlig begrundelse.**

Spørgsmålet er rejst på grundlag af, at direktoratet for kriminalforsorgen har tanker om inden for en nærmere fastsat periode at bortrationalisere ca. 10 arresthuse, og følgende har været på tale: Åbenrå, Ribe, Tønder, Nykøbing Mors, Nykøbing Sj., Korsør, Haslev, Sorø, Fåborg, Skive, Fredericia og Maribo.

**Ingomar Petersen (RV):**

Direktoratet for kriminalforsorgen har tanker om inden for en nærmere fastsat periode at bortrationalisere ca. 10 arresthuse, og bl. a. følgende har været på tale: Åbenrå, Ribe og Tønder. Ved nedlæggelserne vil man mange steder få en urimelig lang afstand til et bestående arresthus. Eksempelvis ville man ved nedlæggelse af Åbenrå, Tønder og Ribe skulle benytte arresthusene i Kolding, Sønderborg eller Esbjerg. De såkaldte rationaliseringer har desværre en uhyggelig tilbøjelighed til at gå ud over de mere tyndt befolkede områder og derved fordyre og vanskeliggøre forholdene for befolkningen i disse områder, samtidig med at de fremskyn-der til en afvandring, altså lige det modsatte af, hvad man fra andre sider i samfundets administration forsøger at bekæmpe.

Der er en kollision imellem den af stats-administrationen fulgte rationaliseringslinje og den linje, der navnlig har betydning for de tyndt befolkede områder. Mens man i visse dele af landet og med støtte fra staten ved udbygning og udflytning af statsinstituitioner, anlægsbevillinger og gennem egnsudviklingsloven har kunnet arbejde på en egnsudviklingslinje, er det nu, med rette eller med urette, efterhånden en almindelig opfattelse, at man nu står over for en periode, hvis ledemotiv ikke er egnsudvikling, men egnsafvikling.

Et eksempel: Tønder har i de seneste 10 år fået bortrationaliseret så mange statsinstituitioner, at det er ved at være katastrofalt, senest garnisonen, og de sidste 3 regeringer har faktisk afgivet løfte om, at nu skulle det være slut. Tønder skulle tværtimod have erstatning for de nedlagte statsinstituitioner.

Jeg håber, ministeren vil se med velvilje på det spørgsmål, jeg har stillet.

**Justitsministeren (Orla Møller):**

Landets 50 lokalaresthuse benyttes i hovedsagen til husning af varetægtsindsatte. Hovedparten af arresthusene, hvis administration staten overtog fra kommunerne i 1938, er indrettet i ældre og bygningsmæssigt u hensigtsmæssige lokaliteter. Arresthusene har en meget forskellig størrelse varierende fra en halv snes pladser til ca. 60-70 pladser. Driften af nogle af de mindste og ældste arresthuse, hvoraf hovedparten er op-

## [Justitsministeren.]

ført i forrige århundrede, er forbundet med forholdsvis store udgifter. Justitsministeriet har derfor med politiets og fængselspersonalets organisationer optaget spørgsmålet om at nedlægge visse af de mindste og dårligst indrettede arresthuse til en drøftelse.

Efter aftale med justitsministeriet har rigspolitichefen den 10. februar 1975 hørt de politimestre, der som arrestinspektører berøres af nedlæggelsesplanerne, og med henblik på tilvejebringelse af sammenligningsmateriale en række politimestre i politikredse, der i dag ikke råder over eget arresthus. Denne undersøgelse skal belyse de pågældende politikredses benyttelse af arresthusene gennem en periode og dermed, om en nedlæggelse af de nævnte mindre arresthuse vil påføre politiet væsentlige ulemper i arbejdet. Først når dette undersøgelsesmateriale er bearbejdet hos rigspolitichefen, vil justitsministeriet kunne tage stilling til, i hvilket omfang der kan blive tale om nedlæggelse af arresthuse. I justitsministeriets overvejelser herom vil selvsagt med betydelig vægt indgå, at der ikke ved eventuelle nedlæggelser skabes urimelige vanskeligheder for politiets arbejde.

På denne baggrund kan jeg i dag kun sige, at der ingen beslutning er truffet, og at man endnu ikke har det materiale, som skal til, før en beslutning kan træffes.

Og så vil jeg gerne om de rent principielle bemærkninger, som hr. Ingomar Petersen gjorde angående egnsudvikling og rationalisering sige, at dem forstår jeg helt ud og til bunds. Det tror jeg, alle gør, som kender lidt til egnsudviklingsarbejde. Men jeg er nødt til også at gøre opmærksom på, at når dette ting pålægger et departement ganske alvorlige restriktioner med hensyn til anvendelse af økonomiske midler, så er man simpelt hen tvunget til at anvende disse midler på den bedst mulige måde. Dette er den egentlige årsag bag administrationen, og hvis det er det spørgsmål, hr. Ingomar Petersen har haft lyst til at gøre dette høje folketing opmærksom på, kan jeg da kun glædes over det.

## Ingomar Petersen (RV):

Jeg synes nok, at justitsministeren slap lidt let om ved det med de sidste bemærkninger om, at dette folketing har pålagt et

bestemt departement at gøre sådan og sådan. Hvis det forslag, som justitsministeren sagde, først skal drøftes med politiet, inden man virkelig træffer beslutninger, beroliger det mig noget. Det er da rigtigt, at det vil indebære nogle besparelser for kriminalforsorgen, bl. a. på det personalemæssige område, men der er ingen tvivl om, at det vil medføre meget store ulemper for politiet, og det kunne godt være, at det, man sparede inden for kriminalforsorgen, kom man til at bevilge yderligere inden for politiet.

Der er jo mange problemer i denne sag. Bare ved anholdelser på grund af sigtelser eller af hensyn til en detentionsanbringelse, som jo ofte finder sted om aftenen eller om natten, hvor politiet har forholdsvis lidt personale til rådighed på grund af andre opgaver, skal politiet anvende megen værdifuld arbejdstid til transport, hvor man efter den nugældende ordning har arresten i umiddelbar nærhed. Ved afhøring af varetagetfanger skal der være afhentning i arresten og tilbageførelse til arresten på samme måde, ofte på ubejlelige tidspunkter, og her til anvendes mange polititimer. Det samme gælder jo ved fremstilling til retsmøder. Advokater, der som forsvarere jævnlige skal have kontakt med deres fængslede klienter, får yderligere vanskeligheder ved at skulle bruge tid til at køre en længere strækning til og fra arresten i en anden by. Hertil kommer vel også, at de indsattes pårørende får besværlighed med adgangen til at besøge de tvangsanbragte.

Jeg vil meget anmode om, at justitsministeren virkelig vil have et vågent øje for de personalemæssige konsekvenser. Det kan komme til at gå ud over politiet, hvis man gennemfører dette med nedlægning af arresthusene for at spare nogle penge inden for kriminalforsorgen.

## Justitsministeren (Orla Møller):

Jeg kan forhåbentlig berolige hr. Ingomar Petersen med at sige, at naturligvis vil alle de forskellige ting, som blev nævnt i det sidste indlæg, også indgå i overvejelserne. Det siger sig selv, at de, der skal vurdere denne sag og lægge den på mit bord til sin tid, kender alle disse ting i detaljer, og de vil blive vurderet hele vejen igennem hele systemet.

Derfor kan jeg absolut ikke affinde mig

[Justitsministeren.]

med bemærkningen om, at jeg skulle være sluppet let om ved det ved at henvise til den økonomiske situation. Sagen er, at vi i det ene departement efter det andet er nødt til at finde frem til, under hvilken form de eksisterende midler kan anvendes bedst. Naturligvis stiles der i hver eneste situation også efter, om der kan blive den bedst mulige betjening af landets borgere.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Poulsgaard* (FP) til undervisningsministeren:

„Vil ministeren drage omsorg for, at loven om fritidsundervisning ændres, således at der ikke fremover ydes tilskud ved arrangementer som andespil, baller og lignende, og vil ministeren yderligere oplyse, hvordan man vil sikre sig mod lovovertrædelser?“

(Spm. nr. 97).

Skriftlig begrundelse.

Vi havde sidste år et tilfælde fra Roskilde Tennisklub, hvor forældre meldte 3 års børn ind for at få tilskud.

Endvidere kan det i en sparetid ikke være statens opgave at yde støtte til andespil el. lign., som for længst har bevist, at de klarer sig glimrende uden støtte.

*Poulsgaard* (FP):

Ja, nu skal vi til det igen, og jeg hader det. Sådan et spørgsmål skulle være fuldstændig overflødigt, men når nu samfundet er så tåbeligt indrettet, at den slags tåbeligheder kan finde sted, så er det også nødvendigt at blive ved. Vi har i disse dage demonstrationer, og de demonstrerer mod nedskæringer i daginstitutioner og lærernes rådighedstimer. Her er der et sted, hvor den højtærede undervisningsminister kan spare, uden at det får social slagside, uden at det gør ondt.

Det er længe siden, de forskellige foreninger har fundet ud af, at det at arrangere et andespil var en givtig forretning, og det har de klaret mange arrangementer med, men nu kommer den gavmilde stat så og siger: nu skal I aldeles ikke sætte en krone på højkant, nu kan vi alle sammen begynde at få kommunale ænder på middagsbordet. Jeg

kunne også godt lide at vide, hvordan man havde tænkt sig, at det dér skulle administreres. Der står f. eks.: hvis andespil indgår som et naturligt led i foreningens virksomhed. Hvad kan det blive for foreninger, der har andespil som et naturligt led? Det kunne være meget sjovt at få at vide. Det kunne måske være en jagtforening. Så kunne jeg også godt lide at få at vide, hvordan ministeren har tænkt sig at administrere reglerne om adgangen, for ifølge det notat, ministeren har sendt til undervisningsudvalget, og som blev refereret i aviserne, bl. a. i Aalborg Stiftstidende den 17. april, er det kun de pårørende, eventuelt ægtefæller, der har adgang.

Men hvad nu hvis bedstefar skal med til det andespil, skal vi så have politiet til at stå og passe på, at bedstefar ikke slipper med ind?

Jeg henstiller meget kraftigt til undervisningsministeren, at hun tager disse fuldstændige vanvittigheder i en sparetid op til overvejelse og helst får det helt sløjfet. Jeg kan love undervisningsministeren, at fremskridtspartiet vil gøre alt for at hjælpe undervisningsministeren på dette område.

*Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):*

Spørgsmålet må til dels bero på en misforståelse, idet der ikke efter den gældende fritidsundervisningslov overhovedet kan ydes statstilskud til foreningers aktivitet som sådan, hverken til den betydelige aktivitet, der finder sted til daglig, eller til de særlige arrangementer, f. eks. andespil, der ofte skaffer økonomisk grundlag for børne- og ungdomsforeningernes omfattende virksomhed. Den eneste form for statstilskud, som loven giver mulighed for, er et meget begrænset tilskud til foreningers lokaleudgifter. Der føres i henhold til loven et nøje tilsyn med, at disse lokaletilskud bliver ydet efter lovens bestemmelser. Lad mig som tilføjelse til dette blot nævne, som også hr. *Poulsgaard* var inde på det, at undervisningsudvalget jo har taget dette spørgsmål op, at jeg for nylig har besvaret dette spørgsmål, og at jeg gennem formanden for udvalget, hr. *Svend Haugaard*, er orienteret om, at udvalget ønsker at drøfte dette spørgsmål yderligere i forbindelse med lovforslaget om fritidsundervisning.

**Formanden:**

Hr. Poulsgaard har ordet. Man bedes markere, når man vil have ordet.

**Poulsgaard (FP):**

Jeg håber så sandelig, jeg har misforstået det, men jeg er nu bange for, at det er ministeren, der har fået det lidt galt i halsen. Altså vi har diskuteret det til hudløshed herinde. Jeg nægter at anerkende, at der er forskel på, om det er kommunen, eller om det er staten, der yder tilskud. Det, der interesserer skatteborgerne, er, hvor mange penge de skal op med af lommen. Om man så kalder det tilskud til lokaler, eller man kalder det tilskud til køb af ænder, er sådan set hip som hap. Det er fuldstændig vanvid. Jeg ville gerne have et klart svar fra den højtærede minister på, om ministeren har så meget ben i næsen, at hun ville sige: nej, nu skal det søreme være slut, kære venner. Når vi skærer alle andre steder, så er her i hvert fald et område, hvor vi kan skære, uden at der rejser sig et ramaskrig. Jeg tror ikke, de der spiller andespil, vil gå i demonstration til Christiansborg. Lad os da begynde dér, undervisningsminister, og så lade være med alle de udflugter.

Som sagt synes jeg ikke, jeg fik ret meget at takke for. Jeg håber, at jeg senere hen kan få grund til at takke undervisningsministeren for en fornuftig holdning i dette spørgsmål.

**Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):**

Nu er det næppe min opgave at takke hr. Poulsgaard for spørgsmålet, og jeg ville sige, at jeg heller ikke har meget i øvrigt at takke for, da spørgsmålet er rejst i undervisningsudvalget. Da jeg er gjort opmærksom på, at undervisningsudvalget yderligere ønsker at drøfte det spørgsmål, tror jeg, hvis vi er interesseret i en saglig løsning, at det er mere sandsynligt, vi finder det ad den vej fremfor via et spørgsmål her i onsdagsspørgetiden.

**Poulsgaard (FP):**

Nu må undervisningsministeren undskyldte mig. Hvis jeg har forstået en lille smule af det, der foregår herinde, så er udvalgs møder i og for sig lukkede; man har ikke lov til at referere, hvad andre siger. Jeg har også forstået det sådan, at folketingets spørgetid bruges til at bringe ting frem til almen

orientering for borgerne. Jeg synes nok, at sådanne fuldstændig — jeg må ikke bruge nogen grimme udtryk, så det skal jeg afstå fra — vanvittige påfund er noget, der interesserer skatteborgerne, hvad pengene egentlig går til.

Jeg er bange for, at hvis det var blevet i undervisningsudvalget, så var det kommet ned på et stykke tykt papir som så meget andet, og så var der ikke sket videre i sagen.

**Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):**

Jeg forstod, at hr. Poulsgaard var interesseret i en løsning på det problem, han her rejste. Jeg har givet den oplysning, at undervisningsudvalget arbejder på at finde en løsning på problemet, og så tror jeg i og for sig, at den sag skulle være godt hjulpet på vej.

Hermed sluttede spørgsmålet.

**Af Gert Petersen (SF) til handelsministeren:**

„Hvad agter ministeren at foretage i anledning af de oplysninger, der er fremkommet i dagspressen om Margarine-Selskabets metoder i konkurrencekampen med et andet selskab, og finder ministeren, at den tidligere undersøgelse bør genoptages på baggrund af de nu fremkomne dokumenter med henblik på udarbejdelse af regler, der kan forhindre gentagelse?“

(Spm. nr. 98).

**Skriftlig begrundelse.**

Der henvises til de i dagspressen fremkomne oplysninger. I øvrigt vil begrundelsen for spørgsmålet blive fremført mundtligt.

**Gert Petersen (SF):**

Der er i den sidste tid fremkommet nogle helt nye oplysninger om de metoder, som Margarine-Selskabet anvendte i kampen om markedet i begyndelsen af 1970'erne. Der er ingen grund til at betvivle de oplysninger, der er fremkommet, for de lader sig alle dokumentere.

Hovedindholdet er, at Margarine-Selskabet, som jo bare er det danske navn for den multinationale trust Unilever, har overtrådt loven ved at yde selektive rabatter — det er det, der på dansk hedder omfattende bestik-



[Gert Petersen.]

kelser — ved at have løjet over for myndighederne, herunder monopoltilsynet, og ved at have ignoreret et påbud fra samme monopoltilsyn i 1972.

Ved udlevering af gratis varer og ved direkte pengestøtte „overtalte“ Margarine-Selskabet detailhandelen til at holde andre mærker ude. Selskabets ulovlige kampagne må have kostet i snesevis af millioner kroner, de er formodentlig betalt af forbrugerne. Det er i og for sig et klassisk eksempel på, hvordan den frie konkurrence sættes ud af spillet.

Jeg vil godt høre, hvad ministeren agter at gøre, hvordan han vil sikre sig, at man ved en ny undersøgelse kommer ned til de guldførende lag og ikke bare bevæger sig i overfladen, og hvilke regler man vil gennemføre for at hindre en gentagelse af det misbrug, som har fundet sted.

**Handelsministeren (Erling Jensen):**

Jeg tror, jeg kan nøjes med et ganske kort, men forhåbentlig også helt kontant svar på grundlag af oplysninger, jeg har modtaget fra monopoltilsynet.

Straks efter at der i pressen var fremkommet oplysninger om, at tilsynet under forhandlingerne i 1972 om en ændring af margarinebranchens bonussystemer muligvis var blevet forholdt relevante oplysninger, rettede monopoltilsynet henvendelse til Margarine-Selskabet med anmodning om at blive gjort bekendt med de dokumenter, fra hvilke der i pressen var bragt citater.

Tilsynet var i 1972-73 inde i dybtgående undersøgelser af konkurrenceforholdene i margarinebranchen. Dette førte bl. a. til indgreb over for forskellige af branchen praktiserede rabat- og bonussystemer.

På baggrund af de nu fremkomne oplysninger vil der blive iværksat en fornyet undersøgelse i tilsynet af handlingsforløbet under konkurrencekampen på margarine-markedet i 1972-73 og senere.

På denne baggrund finder jeg det rigtigst at vente med at tage stilling til spørgsmålet om behovet for nye lovregler, indtil resultatet af monopoltilsynets undersøgelse foreligger. Men jeg synes, jeg skal tilføje, at visse af de praktiserede konkurrencemetoders videreførelse kan have relation til den nye

markedsføringslov, der træder i kraft nu den 1. maj.

**Gert Petersen (SF):**

Jeg siger tak for svaret, for så vidt det var et tilsagn om, at man nu vil gennemføre en sådan ny undersøgelse. Men jeg må understrege endnu en gang, at man sidst åbenbart ikke nåede dybt nok, og det rejser spørgsmålet om, hvorvidt monopoltilsynet er i stand til, med de bemyndigelser, det har, med det mandskab, det har, at gennemføre en tilstrækkelig dybtgående undersøgelse. Man skal huske på, at det, der er sket, er, at en medarbejder nu har lagt dokumenter på bordet, som burde have været lagt på bordet for monopoltilsynet ved en tidligere lejlighed, men som firmaet holdt tilbage.

Det rejser også spørgsmålet, om det kan være en konsekvens af den undersøgelse, som ministeren taler om, hvis den bekræfter de dokumenter, som er lagt på bordet — jeg er ikke i tvivl om, at den bekræfter dokumenterne — at de ansvarlige bliver draget til ansvar. Der tales så meget herinde om den offentlige sektor og spild af det ene og spild af det andet. Det kunne jo være, at det også var galt fat visse steder i det private erhvervsliv. Det er store beløb, det her drejer sig om, som forbrugerne kommer til at betale, fordi et firma ønsker at erobre markedet, sådan som det her er sket.

**Handelsministeren (Erling Jensen):**

Ja, kun ganske kort. Jeg går ud fra, at hr. Gert Petersen er enig med mig i, at hvad vi videre skal foretage os, må afhænge af resultatet af den undersøgelse, der nu går i gang.

**Tandrup Jensen (FP):**

Det er da helt klart for mig, at motiveringen til dette spørgsmål af hr. Gert Petersen er affødt af, at det er et multinationalt selskabs forretningsmetoder over for et nationalt selskab, men desværre finder de samme metoder jo også anvendelse imellem danske firmaer indbyrdes. For mig at se er det et anliggende, som sorterer under monopoltilsynet.

I relation hertil har det forbavset mig utallige gange, at monopoltilsynet efter indgående forhandlinger og gennemgang af kalkulationer finder nogle få øres forhøjelse

**[Tandrup Jensen.]**

pr. vareenhed relevant, hvorefter samme firma få dage efter tilbyder samme vare med 20-30 pct. rabat. Jeg vil derfor spørge, om ikke tiden er inde til, at ministeren vil tage anledning til at afvikle monopoltilsynet, idet jeg finder, at disse opgaver er hjemlet i den nye markedsføringslov, som træder i kraft 1. maj. Ydermere har vi jo nu fået en forbrugerombudsmand, for hvem det må være en selvskreven opgave også at tage sig af disse ting — jeg vil tillade mig at sige: disse uærlige forretningsmetoder. Jeg tror, forbrugerombudsmanden måske kan handle hurtigere, end monopoltilsynet har vist sig at gøre.

**Dorte Bennedsen (S):**

Jeg vil henstille til ministeren, som sagde, at han ville drage omsorg for, at der ville blive taget fat på en undersøgelse vedrørende årene 1972-73, at denne undersøgelse kommer til at omfatte årene 1971, 1972 og 1973, idet det af det materiale, som nu er kommet i monopoltilsynets hænder, fremgår, at en række af disse overordentlig skæve forhold, der har været fremdraget i dagspressen, har deres rod helt tilbage i 1971.

Og så kan jeg lige til hr. Gert Petersen . . .

**Formanden:**

Nej, man må ikke henvende sig til spørgeren.

**Dorte Bennedsen (S):**

Undskyld, hr. formand. Det var ikke en henvendelse til spørgeren.

Jeg kan i fortsættelse af hr. Gert Petersens bemærkning om, at disse beløb formodentlig var blevet betalt af forbrugerne, oplyse, at det af disse papirer fremgår, at en lang række af de givne rabatter og tilskud, har Margarine-Selskabet udtrykkelig gjort opmærksom på, ønskede det ikke skulle slå igennem på forbrugerpriserne, det var til leddene derimellem. Det måtte ikke komme til at give sig udtryk i lavere priser til forbrugerne, så hr. Gert Petersens formodning om, at det er blevet betalt af forbrugerne, er i høj grad rigtig.

**Gert Petersen (SF):**

Jeg kan da godt forstå, at ministeren udtaler sig diplomatisk. Det gør man jo, når man er handelsminister, det har jeg opdaget.

Men nu ser jeg frem til, at denne undersø-

gelse kommer i gang. Jeg vil godt have en forsikring fra ministeren om, at den vil blive gennemført så hurtigt som overhovedet muligt, så vi inden for meget overskuelig tid atter kan vende tilbage til denne sag, så vi kan drøfte de konklusioner, som må drages, både med hensyn til ansvaret og på andre områder med hensyn til eventuel lovgivning. Jeg vil godt høre ministeren, om ikke det er en nærliggende konklusion, at det kan være nødvendigt at styrke monopoltilsynet. Det forekommer, at forbrugeren er, om jeg så må sige, det tabte menneske i hele denne sag. Det er forbrugeren, der taber, sådan som det kører.

**Handelsministeren (Erling Jensen):**

Jeg er taknemlig for hr. Gert Petersens placeren mig i det højere diplomati.

Må jeg ikke nøjes med at sige, at det, jeg prøver at gøre, det plejer hr. Gert Petersen også selv at gøre, nemlig at vente med at fælde en dom, til sagen er behørigt undersøgt, og det er det, der nu sker. Når vi har resultatet af den undersøgelse, så behøver hr. Gert Petersen ikke være nervøs for min manglende stillingtagen, men vi skal have det resultat først, og det plejer vi at være bedst tjent med at afvente.

Jeg har, som både hr. Gert Petersen og fru Dorte Bennedsen med deres talrige behandlinger af monopollovgivning og prislovgivning så godt ved, ikke nogen særlige bekløjelser, når først loven er kommet til eksistens, men jeg føler mig meget overbevist om, at de repræsentanter for monopoltilsynet, der også overværer denne drøftelse, har taget de faldne udtalelser til efterretning og vil gøre, hvad der står i deres magt for både at grave dybt nok og i det omfang, de tidsmæssige muligheder tillader det, grave hurtigt nok.

Jeg er på den baggrund helt naturligt overordentlig uenig med hr. Tandrup Jensen i det forslag, han stillede, om at ophæve monopoltilsynet. Jeg tror, at vi har et overordentlig stort behov, ikke mindst med den lovgivning, vi for nylig har gennemført med et bredt flertal her i folketinget, senest avancestoploven, for et dygtigt og energisk monopoltilsyn. Jeg vil da gerne understrege, at jeg deler hr. Tandrup Jensens vurdering af værdien af den nye markedsføringslov og værdien af den nye forbrugerklagenævnslov,

**[Handelsministeren.]**

men de overlapper på intet område opgaverne for monopoltilsynet, men udvider forbrugerens mulighed for at blive hjulpet. Det synes jeg er rigtigt, men vi skal ikke af den grund forsøge at vanskeliggøre monopoltilsynets fremtidige virksomhed.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Jørgen Junior* (FP) til ministeren for offentlige arbejder:

„Vil ministeren sørge for, at det københavnske hyrevognsnævn ikke fratager Royalbilen bevillingerne, til trods for at bilerne ikke har været ude at køre i snart 3 måneder?“

(Spm. nr. 99).

**Skriftlig begrundelse.**

Bilerne er opbevaret, efter at kildeskattedirektoratet har lavet en fejl ved at beslaglægge disse. Under beslaglæggelsen er der sket skader, der må udbedres, før bilerne atter kan køre på gaden. Ministeren for skatter og afgifter er orienteret om sagen.

**Jørgen Junior (FP):**

I forlængelse af det tidligere spørgsmål til skatte- og afgiftsministeren bliver jeg også nødt til at stille dette spørgsmål til ministeren for offentlige arbejder.

På basis af, at kildeskattedirektoratet ikke har sørget for at udbedre de skader, der er påført beslaglagte biler fra et taxifirma, medens de har været i direktoratets vare-tægt, har taxifirmaet nægtet at modtage bilerne, efter at disse er frigivet. Man har ingen mulighed for og anser det heller ikke for rimeligt at skulle lægge de 80.000 kr. på bordet, der skal til for at få repareret vognene.

Da der snart er gået 3 måneder, siden bilerne har kørt, kan det københavnske hyrevognsnævn inden for kort tid inddrage bevillingerne ifølge de gældende regler. Det må anses for at være meget betænkeligt efter min opfattelse, og jeg vil gerne derfor spørge ministeren, om han vil være indstillet på at påvirke hyrevognsnævnet til, at dette ikke sker, og at der ikke dermed påføres staten yderligere erstatningskrav, hvilket i så fald vil blive tilfældet.

**Ministeren for offentlige arbejder (*Niels Matthiasen*):**

Dels kan jeg henvise til det svar, som ministeren for skatter og afgifter har givet tidligere i dag, dels vil jeg sige, at jeg selvfølgelig grundigt har sat mig ind i lovgivningen omkring dette forhold. Deraf fremgår, at det ligger uden for min kompetence at påvirke det københavnske hyrevognsnævn til at træffe den ene eller den anden afgørelse i sagen.

Efter loven er det kommunalbestyrelserne, der giver bevilling til hyrevognskørsel, og denne beføjelse udøves for de storkøbenhavnske kommuners vedkommende af et fælles hyrevognsnævn. Kommunalbestyrelsen og hyrevognsnævnet handler i så henseende under ansvar alene over for domstolene, idet der ikke findes nogen administrativ ankeinstans eller anden mulighed for, at ministeren for offentlige arbejder kan omgøre en afgørelse, som en kommunalbestyrelse eller hyrevognsnævnet har truffet.

Bestemmelsen om, at en bevilling til hyrevognskørsel tilbagekaldes, såfremt der i mere end 3 måneder ikke har været gjort brug af den, findes i en bekendtgørelse udstedt i henhold til loven. Efter bestemmelsen kan en kommunalbestyrelse, når særlige omstændigheder taler derfor, undlade at tilbagekalde bevillingen. Om denne undtagelsesregel bør finde anvendelse i det foreliggende tilfælde, må bero på hyrevognsnævnets afgørelse.

**Jørgen Junior (FP):**

Jeg takker for ministerens svar, der naturligvis er ganske i tråd med de regler, som selvfølgelig findes.

Jeg vil blot tillade mig at spørge, da der vel ikke er tvivl om, at hyrevognsnævnet altid hører interesseret efter ministeren, som har det pågældende område under sig, og også påvirkes deraf, om ministeren ikke vil finde det rimeligt i denne sag at lade en bemærkning falde, således at hyrevognsnævnet kan være klar over, at der er en sag, hvor kildeskattedirektoratet er dybt involveret.

**Kjeld Olesen (S):**

Jeg vil stille det tillægsspørgsmål til ministeren, om han vil foranledige, at lovgivningen, det her drejer sig om, bliver fremsendt

[Kjeld Olesen.]

til spørgeren, således at vi i fremtidige tilfælde kan undgå at spille tingets kostbare tid.

**Ministeren for offentlige arbejder (Niels Matthiasen):**

Det sidste spørgsmål må være et spørgsmål, der gælder folketingets bureau eller sekretariat.

Jeg vil gerne sige, at jeg ville finde det meget betænkeligt, at ministrene dér, hvor loven henlægger afgørelser suverænt til forskellige organer udenfor, søger at påvirke den ene eller den anden vej. Jeg kunne tænke mig mange andre spørgsmål, der så ville blive rejst i denne sal, hvis ministeren forsøgte at påvirke til en afgørelse.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Steen Folke (VS)* til arbejdsministeren:

„Vil ministeren tage skridt til at ændre § 61 i lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. af 28. juni 1973?“

(Spm. nr. 104).

Skriftlig begrundelse.

§ 61 giver arbejdsløsheds-kasserne mulighed for at standse udbetaling af understøttelse i forskellige tilfælde, bl. a.:

- hvis arbejdere hjemsendes som følge af, at andre på virksomheden aktionerer,
- hvis mindst 65 pct. af arbejdsløsheds-kassens medlemmer er omfattet af konflikt.

Vi har netop i forbindelse med konflikten på Skandinavisk Tobakskompagni i Ålborg set, at bestemmelserne i § 61 blev brugt som pression mod strejker i to af fabrikkens afdelinger.

- Ikke aktionerende arbejdere blev sendt hjem — uden muligheder for understøttelse.
- Arbejdsløse — altså mennesker uden tilknytning til tobaksfabrikken — mistede understøttelsen, indtil den ene af afdelingerne holdt op med at strejke, og mindre end 65 pct. af arbejdsløsheds-kassens medlemmer var omfattet af konflikt.

Hvad mener arbejdsministeren om disse bestemmelser og om deres virkning som bremse på arbejderens kamp?

**Steen Folke (VS):**

Når jeg har spurgt arbejdsministeren, om han vil ændre § 61 i arbejdsløshedsloven, så er det med umiddelbar anledning i en konflikt i Ålborg på Skandinavisk Tobakskompagni, en konflikt, der som en af sine konsekvenser havde, at 100 arbejdsløse tobaksarbejdere blev frataget deres arbejdsløshedsunderstøttelse og henvist til socialkontoret, vel at mærke 100 arbejdsløse tobaksarbejdere, der ikke havde nogen som helst andel i den pågældende konflikt.

Det lyder sådan i almindelige menneskers ører temmelig horribelt, at noget sådant kan lade sig gøre, men det er ikke desto mindre lovmedholdeligt. Det fremgår af arbejdsløshedslovens § 61, stk. 2 og 3, at der netop er mulighed for at tage understøttelsen fra folk, som enten er beskæftiget på den samme virksomhed, hvor nogle arbejdere måtte være i konflikt, eller som tilhører det samme faglige område, altså er organiseret under den samme fagforening, men som ikke engang behøver at være beskæftiget på den pågældende virksomhed.

Jeg mener, at det er klart, at den slags forekommer arbejdere og andre urimeligt og temmelig horribelt, og jeg vil godt spørge arbejdsministeren om hans mening om disse bestemmelser i arbejdsløshedslovens § 61.

**Arbejdsministeren (Erling Dinesen):**

De gældende regler, som hr. Steen Folke henviser til, findes jo i arbejdsløshedslovens § 61 og i en bekendtgørelse fra arbejdsministeriet af 7. juni 1973. De vedrører også som sagt en begrænsning i retten til udbetaling af dagpenge til arbejdsløsheds-kassemedlemmer, der er omfattet af strejke eller lockout. Disse regler har senest været behandlet i 1972 af et særligt udvalg med deltagelse af repræsentanter for Dansk Arbejdsgiverforening og LO. Der var i dette udvalg almindelig enighed om, at disse regler er nødvendige, for så vidt angår de medlemmer, der enten er direkte berørt eller direkte kan få fordel af en konflikt.

Om baggrunden for den mere specielle regel, at der normalt skal lukkes for udbetaling af dagpenge til samtlige medlemmer af en kasse, hvis mindst 65 pct. af de medlemmer, som er i arbejde ved konfliktens påbegyndelse, må anses for omfattet af konflikten, anføres det i udvalgets betænkning, at

## [Arbejdsministeren.]

der, når en konflikt har antaget et vist større omfang, i almindelighed ikke foreligger praktisk mulighed for at anvise arbejde til de medlemmer af kassen, der ikke omfattes af konflikten. Det siges, at når konflikten har antaget et sådant omfang, er disse medlemmers fortsatte ledighed herefter normalt en følge af denne konflikt, og det ville i en sådan situation efter udvalgets opfattelse være klart i strid med princippet om arbejdsløshedsforsikringens neutralitet, hvis sådanne medlemmer kunne få dagpenge.

Hertil kommer, at udfaldet af en så omfattende konflikt normalt også vil få virkning for de medlemmer, der ikke direkte berøres af konflikten. Der foreligger således efter udvalgets opfattelse et interessefællesskab med hensyn til konfliktens udfald mellem de medlemmer, der er direkte omfattet af den, og kassens øvrige medlemmer.

Det er altså begrundelsen for denne regel, og hertil vil jeg så gerne føje, at jeg er klar over, at denne 65 pct. regel i særlige tilfælde kan virke helt urimelig, specielt i den nuværende situation, og jeg har derfor anmodet arbejdsdirektoratet og landsarbejdsnævnet om at se nærmere på disse regler.

## Steen Folke (VS):

Ja, det er naturligvis udmærket, at arbejdsministeren har anmodet om, at nogle instanser kigger på den specielle regel i § 61, stk. 3, som er ganske urimelig og efter min mening ikke bare i den nuværende arbejdsløshedssituation. Jeg vil ikke sige, at jeg er overrasket, for det er jeg sådan set ikke, men jeg må altså konstatere, at arbejdsministeren finder, at § 61, stk. 2, er ganske rimelig, altså at det er ganske rimeligt, at man kan afskedige arbejdere på en virksomhed, som ikke er involveret i en konflikt, med den konsekvens, at de, som derefter er afskediget, ikke kan hæve arbejdsløshedsunderstøttelse.

Det siger sig selv, at det er noget, som stiller arbejdsgiverne overordentlig stærkt i en arbejdskonflikt over for arbejderne, at de har denne mulighed. Det er noget, der er blevet aktualiseret i den konflikt, der foregik på Skandinavisk Tobakskompagni i Ålborg, men det er jo langt fra noget enestående tilfælde. Det er noget, vi ser igen og igen, at arbejdsgiverne faktisk kan bruge

deres ret til at fyre folk, til at spille arbejderne ud mod hinanden, fordi man altså kan fyre nogle helt andre arbejdere på den pågældende fabrik og derved forhindre dem i dels at få deres normale løn, dels endog at hæve understøttelsen.

Jeg vil godt sige, at der er et aktuelt tilfælde på Lindø skibsværft i dag. Der har været en konflikt, der har løbet i nogen tid på Lindø, og jeg vil godt citere fra Information for i dag:

„Mens omkring 90 værftsarbejdere i går blev sendt hjem som led i konflikten mellem Lindø og Odense Stålskibsværft på den ene side og knap 1.200 svejsere på den anden, aflørede sekretariatschef Jørgen Hellesøe, der er A. P. Møller-værfternes officielle talsmand, over for Information, at de ca. 400 afskedigede og hjemsendte bruges som led i værftets kamp for at holde lønnen nede for svejserne. Sekretariatschef Hellesøe oplyste, at værftets ledelse dag for dag tager stilling til, hvor mange arbejdere som skal hjemsendes.“

Jeg mener, det er et ganske klart udtryk for, hvordan disse bestemmelser i arbejdsløshedsloven kan bruges af arbejdsgiverne til at bekæmpe arbejderne i deres strejker. Jeg vil gerne spørge, om ministeren virkelig finder det rimeligt, at man stiller arbejdsgiverne så stærkt i deres kamp over for arbejderne.

## Formanden:

Der er to minutter til begrundelse af spørgsmål og 2 minutter til det følgende indlæg, ikke lige ved tre.

Arbejdsministeren (*Erling Dinesen*):

Jeg forstod på hr. Steen Folke, at han ikke var tilfreds, men syntes, at det var udmærket, at forskellige instanser skal se på det. Vi har landsarbejdsnævnet, hvor arbejdsmarkedets parter er repræsenteret, og som har udarbejdet forslag til de regler, der gælder i dag, og skal der ske ændringer i disse regler, må det også være naturligt at inddrage det i det forberedende arbejde herom.

Så vil jeg gerne sige, at statsunderstøttelse ikke kan anvendes i en interessekonflikt. Dermed være ikke sagt — og det gjorde jeg opmærksom på i mit første indlæg — at de regler, vi har, i alle henseender er rimelige. Det er jeg enig i bør undersøges,

**[Arbejdsministeren.]**

og jeg har allerede bedt om at få det undersøgt.

Når det drejer sig om Lindøafskedigelse, om, hvorvidt jeg er enig i den fremgangsmåde dér, så vil jeg gerne sige, at det er et rent fagligt overenskomstanliggende, som arbejdsministeren ikke har nogen som helst ret til at blande sig i.

**Steen Folke (VS):**

Jeg beder ikke arbejdsministeren om at blande sig i striden på Lindø. Jeg beder arbejdsministeren om at kigge på de regler, som stiller arbejdsgiveren så stærkt. Der er altså en erklæret vilje til at kigge på et lille hjørne af det, nemlig det, der står i § 61, stk. 3, men ikke det, der står, så vidt jeg forstod, i § 61, stk. 2, som altså netop er det, der giver arbejdsgiveren denne mulighed for at fyre folk på den samme virksomhed og bruge det, at de får frataget understøttelsen. Det er det, der er arbejdsministerens område og folketingets område, for det er nemlig lovfæstet, at de bliver frataget arbejdsløshedsunderstøttelsen. Det, som mit spørgsmål lagde op til at undersøge, er, at jeg mener, at man altså er med til at give arbejdsgiverne urimelig gode kort på hånden til at spille arbejderne ud mod hinanden. Men jeg forstår, at det kan arbejdsministeren ikke tage sig af, han synes ikke, det er noget påtrængende problem. Det må vi så blot konstatere.

Jeg mener også, vi ved andre lejligheder har kunnet konstatere, at den socialdemokratiske regerings forhold til strejke- og aktionsretten er noget tvetydigt. Jeg tænker på de indgreb, der senest var i marts måned. Jeg tror i det mindste, det vil interessere arbejdere og andre rundt omkring i landet at høre, at dette altså rent faktisk er arbejdsministerens stilling til de her problemer.

**Arbejdsministeren (Erling Dinesen):**

Jeg vil bare gerne sige, at der ikke for mig foreligger noget om afskedigelser på Lindøværftet, der har forbindelse med arbejdsløshedsforsikring.

**Kaj Poulsen (S):**

Jeg har ligesom spørgeren betænkelighed ved, at staten skal blande sig i arbejdsstridigheder på den måde, som det rent faktisk

kommer til udtryk i lovens § 61, idet der mellem parterne er aftalt sanktionsregler i tilfælde af arbejdsstridigheder. Det har virket på den måde oppe i Ålborg ved tobaksarbejderstrejken, at staten har blandet sig i en arbejdskamp, som staten ikke burde blande sig i.

Jeg kunne tænke mig at spørge ministeren om den betænkning, som er kommet fra udvalget mellem Dansk Arbejdsgiverforening og LO, om de regler, som står i § 63. Dér henviser man bl. a. til, at når der ikke er faktiske anvisningsmuligheder, så må man stoppe for udbetaling af arbejdsløshedsunderstøttelse. Nu mener jeg ikke, at det er helt korrekt, at der ikke er anvisningsmuligheder, fordi éns kolleger strejker, idet der efter arbejdsformidlingsloven godt kan anvises arbejde uden for ens kasses område.

**Formanden:**

Vi savnede vist egentlig et spørgsmål.

**Arbejdsministeren (Erling Dinesen):**

Jeg er også af den opfattelse, at der normalt kan være anvisningsmuligheder, i alle tilfælde i et vist omfang. Mit svar gik på den helt ekstraordinære beskæftigelsessituation, vi står i i dag. Det er baggrunden for det svar, jeg har afgivet, og grunden til, at jeg ønsker en nærmere undersøgelse og derfor har bedt arbejdsdirektoratet og landsarbejdsnævnet om at se på sagen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

**Af Knie-Andersen (V) til boligministeren:**

„Vil ministeren optage forhandlinger med Nationalbanken og realkreditrådet med henblik på lempelse af reglerne om låneloft, så de boliger, der er prioriteret i den periode i 1974, hvor vi havde særlig høj rente, kan opnå supplerende almindeligt realkreditlån med 30 års løbetid og supplerende særligt realkreditlån med 20 års løbetid op til det med virkning fra 1. april 1975 indførte låneloft, såfremt der belåningsmæssigt er basis herfor?“

(Spm. nr. 76).

**Skriftlig begrundelse.**

Den vedtagne gennemførte revision af realkreditens midlertidige restriktioner,

[Knie-Andersen.]

gennemført af realkreditrådet efter samråd med boligministeren og Nationalbanken, åbner bl. a. mulighed for, at boliger, der er prioriteret i den periode i 1974, hvor vi havde særlig høj rente, kan optage supplerende belåning.

Der er imidlertid tale om almindeligt realkreditlån med en løbetid på 10 år, ved ejerskifte dog 20 år, af en størrelse, der højst er halvdelen af forskellen mellem et af de tidligere lånelofter og det nye låneloft.

På baggrund af de store økonomiske problemer, mange købere af disse boliger kæmper med, vil det være rimeligt at give mulighed for supplerende belåning med lange lån op til det nye låneloft, hvis der belåningsmæssigt er basis herfor.

Den nævnte lempelse, der ikke kræver lovændring, vil i beskedent omfang give sig udslag i forøget obligationsudstedelse, men da lånenå provenu i alt overvejende omfang må forventes anvendt til indløsning af efterstående dyrere belåning, vil kapitalmarkedet som helhed efterlades neutralt ved gennemførelse af en ændring som den nævnte.

**Knie-Andersen (V):**

For mange af de parcelhusejere, der har måttet prioritere byggeri i 1974, er der opstået økonomiske problemer på grund af den høje rente, der måtte konstateres herhjemme en del af sidste år. Mange af disse mennesker har i dag økonomiske vanskeligheder, og for enkelte er det spørgsmålet, om de overhovedet kan blive siddende i det parcelhus, de har opført.

Vi kan groft opdele disse parcelhusejere i 2 grupper: den første gruppe indeholder de husbyggere, der har problemer, fordi de hjemtagne lån ikke har givet tilstrækkeligt provenu. Efterstående kortløbende finansiering er blevet resultatet, og den årlige ydelse er blevet væsentligt større end beregnet. Den anden gruppe indeholder husbyggere, der har opnået et tilstrækkeligt provenu, men hvor ydelsen er blevet væsentlig større end forudset og planlagt.

For den sidste gruppe er det svært at finde løsninger. Jeg er bekendt med, at der foregår undersøgelser, men at disse undersøgelser endnu ikke har resulteret i praktiske løsninger.

Der er imidlertid en mulighed for at yde hjælp til den førstnævnte gruppe. For denne er der med virkning fra 1. april i år givet mulighed for at optage supplerende almindeligt realkreditlån op til det nye låneloft, såfremt huset værdimæssigt giver basis herfor. Der er dog tale om et 10 års lån, hvilket giver en stor ydelse. Tanken bag det stillede spørgsmål er derfor at give disse husejere mulighed for i stedet at optage lange supplerende lån, stadig inden for det værdimæssigt sikrere belåningsområde. Da forskellen i årlig ydelse pr. 100.000 kr. 10 pct. obligationslån med 10 års løbetid og et lån med 30 års løbetid er ca. 6.000 kr., vil provenuet af lange lån kunne anvendes til indfrielse af efterstående ydelsesmæssigt dyre lån.

Som kriterium for, hvilke ejendomme der skal have mulighed for at optage disse lange lån, kan f. eks. anvendes realkreditens sædvanlige kriterium, en tidsfrist på 2 år fra datoen for udstedelsen af bygningsattest.

Vi lægger fra venstres side megen vægt på hjælp til disse vanskeligt stillede parcelhusejere, hvor der er mulighed for det, og vi håber, at boligministeren vil medvirke hertil.

**Boligministeren (Helge Nielsen):**

I min fremsættelse den 3. april af forslag til lov om ændring af lov om realkreditinstitutter nævnte jeg, at der pr. 1. april i år er gennemført en række lempelser i de nu resterende midlertidige begrænsninger i obligationsudstedelsen. Disse lempelser er gennemført efter forhandlinger mellem regeringen, Nationalbankens direktion og realkreditrådet. Under forhandlingerne om disse lempelser var vi også opmærksomme på de problemer, som ejerne af de såkaldte sorte huse er kommet ud for som følge af det særlig høje renteniveau i 1974. Disse huse har, som det også fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, fået en meget stor rentebyrde ved realkreditbelåning.

Under forhandlingerne er det drøftet, om disse ejendomme med fordel vil kunne omprioriteres, eller om der f. eks. gennem ydelse af tillægslån kunne ske en nedsættelse af de samlede prioritetsydelse. Vi har imidlertid måttet erkende, at de praktiske muligheder for ad disse veje at hjælpe de vanskeligt stillede låntagere ud af vanskelighederne er yderst ringe. Den rentebyrde, der hviler på ejendommen, og det gælder

**[Boligministeren.]**

både realkreditlån og private pantebreve, kan i praksis ikke nedbringes ved yderligere realkreditlån.

Vi har derfor desværre ikke hidtil kunnet finde realistiske muligheder for via realkreditlån at stille nogen løsning af de sorte huses problemer i udsigt. Jeg har derfor i dag ikke noget grundlag for på ny at optage forhandlinger med Nationalbanken og realkreditrådet herom, men jeg er fortsat opmærksom på de problemer, som disse huse har.

**Knies-Andersen (V):**

Jeg er ked af at høre, boligministeren ikke har nogen hjælp at give på dette område.

Vi taler om husejere, som er meget vanskeligt stillede, og hvor det derfor skulle være rimeligt at komme til hjælp. Hjælpen, som nu er givet med virkning fra 1. april, består i, at man kan give almindeligt realkreditlån med 10 års løbetid og med en meget høj ydelse. Ved at konvertere disse lån og ligesom betragte muligheden for at optage lån op til den højere lånegrænse, som nu er kommet til live efter 1. april, kunne man nedsætte den årlige ydelse for disse huse. Jeg nævnte i min begrundelse for svaret, at hvis man i stedet for at optage et 10-årigt lån optog et 30-årigt lån, så kunne man nedsætte ydelsen med 6.000 kr. Noget lignende vil gøre sig gældende, hvis der er tale om et banklån, der er efterstående. Her er der gerne tale om korte lån med stor ydelse, og også her ville der være mulighed for at spare penge, hvis man kunne få ombyttet disse lån med længere løbende lån.

Så kan man vende det om og sige: ja men er der så rimelighed i, at man giver disse længere løbende lån til de huse, der er blevet prioriteret? Her ligger det sådan, at der i øjeblikket er 3 lånelofter. Havde man påbegyndt byggeriet før 15. september 1974, gælder ét låneloft. Havde man påbegyndt byggeriet i perioden 15. september 1974 til 31. marts 1975, gælder et andet låneloft, og har man påbegyndt byggeriet efter 1. april 1975, gælder et tredje låneloft. Det er sådan ret arbitrære datoer, hvor man nu kunne hjælpe ved at se lidt stort på det i en situation som den, vi er inde i i øjeblikket.

**Boligministeren (Helge Nielsen):**

Som jeg gav udtryk for i mit første svar

til hr. Knies-Andersen, vil jeg fortsat være opmærksom på løsningen af dette problem. Jeg vil godt til hr. Knies-Andersen, som jo har en nær tilknytning til realkreditfolket, henvise til de forhandlinger, vi har haft med realkreditrådet, og de drøftelser, der var om dette problem på realkreditrådets årsmøde på Nyborg Strand, hvor hr. Knies-Andersen jo også var deltager.

Hermed sluttede spørgsmålet.

**Af Kaj Hansen (DKP) til boligministeren:**

„Vil ministeren tage initiativ til, at der bevilges et beløb til Lejernes Landsorganisation til brug for kursus for beboerrepræsentanter?“

(Spm. nr. 102).

**Skriftlig begrundelse.**

I alle privatejede ejendomme med 13 lejere og derover skal der nu vælges beboerrepræsentanter. De skal være fortrolige med den nye lovgivning for lejerne og have kendskab til ejendomsadministration m. v., og det vil derfor være en fordel for såvel ejere som lejere, at der gennemføres kursus i disse emner.

**Kaj Hansen (DKP):**

Jeg skal først gøre opmærksom på, at det sidste ord i spørgsmålet, som det er trykt på dagsordenen, er blevet ændret lidt undervejs; der skulle ikke stå „forbrugerrepræsentanter“, men „beboerrepræsentanter“.

For nylig vedtog folketinget en ny lejelov og en lov om midlertidig regulering af boligforholdene. Ifølge den nye lejelov skal der nu vælges beboerrepræsentanter i ejendomme med 13 lejligheder og derover. Denne lov gav ikke beboerrepræsentanterne eller lejerne medbestemmelse og medindflydelse, men ifølge loven kommer beboerrepræsentanter nu til at virke som lejernes tillidsmænd. De skal være rådgivende over for ejeren, og de skal udføre en kontrolvirksomhed.

I lov om midlertidig regulering af boligforholdene er fastsat de principper, hvorefter den omkostningsbestemte leje skal fastsættes. Det er sådan, at de fleste ejendomsbesiddere overlader ejendomsadministration og budgetlægning til revisorer, sagførere osv., hvorimod det er beboerne selv og beboerre-



[Kaj Hansen.]

præsenterterne, som på den anden side må tage sig af disse opgaver. Det er en ret så indviklet lov, der fastsætter den omkostningsbestemte leje. Der er mange, mange ting at tage hensyn til, når denne leje skal fastsættes, der er mange paragraffer, man skal sætte sig ind i, og det ville være rimeligt, at disse beboerrepræsentanter fik lejlighed til at gennemgå kursus i de nye love samt sætte sig grundigt ind i ejendomsadministration. Derfor vil jeg gerne spørge boligministeren, om han vil søge bevilling til, at der kan ydes Lejernes Landsorganisation et tilskud til at gennemføre sådanne kursus.

Når vi har nævnt Lejernes Landsorganisation, er det, fordi det er langt den største lejerforening, men jeg vil gerne sige, at det skal selvfølgelig være kursus, der er åbne på den måde, at her kan deltage beboerrepræsentanter, hvad enten de er medlem af Lejernes Landsorganisation, af en anden lejerforening eller slet ikke er medlem af en lejerbevægelse.

**Boligministeren (Helge Nielsen):**

Jeg er enig med spørgeren i, at det er af meget stor betydning, at lejernes tillidsmænd får et nærmere kendskab til lovgivningen, til beboernes rettigheder og pligter og til ejendomsregnskaberne, og hvad der nu hænges på denne lovgivning. Det vil derfor være nyttigt, hvis Lejernes Landsorganisation eller andre interesserede skaber mulighed for, at de valgte beboerrepræsentanter får tilstrækkelig viden på dette område, og jeg har da også med glæde set, at der allerede er sat noget i gang inden for Lejernes Landsorganisation herom.

Når hr. Kaj Hansen taler om at bevilge et beløb, tænkes der vel på et beløb af statskassen. Spørgsmålet om en sådan statsstøtte kunne i og for sig lige så godt have været rejst, da beboerdemokratiet blev indført i den almennyttige sektor. Her har man imidlertid klaret problemet, bl. a. ved hjælp af kursus og foredragsserier under loven om fritidsundervisning, formidlet af oplysningsforbundene, eller også er deltagelse finansieret i ejendommene.

Parterne på det private lejemarked har samme muligheder for at formidle den fornødne vejledning til deres repræsentanter, og jeg har derfor svært ved, ikke mindst

under indtrykket af de statsfinansielle forhold i øjeblikket, at se mulighederne for at gå ind i en speciel statsstøtteordning til dette formål.

Jeg vil i denne forbindelse gerne pege på, at jeg i bekendtgørelsen om beboerrepræsentation har indsat en bestemmelse, hvorefter beboernes repræsentanter kan medtage en bisidder fra en lejerforening til forhandlinger med udlejer. Herved gives der også beboerrepræsentanter, der i starten er usikre på grund af manglende viden, en saglig ballast, når de skal forhandle med udlejer.

**Kaj Hansen (DKP):**

Det er boligministeren bekendt, at der er tale om to helt nye områder; der er tale om beboerrepræsentanter, en nyskabning, der ikke har været i den tidligere lejelovgivning. Det er også ministeren bekendt, at hele princippet om den omkostningsbestemte leje nu føres ind i hele den privatejede boligmasse, og det er ud fra netop disse to begrundelser, jeg har stillet mit spørgsmål. Boligministeren ved, at der allerede fremkommer krav om lejeforhøjelser til ikrafttræden inden 1. juli, og skal beboerrepræsentanterne have mulighed for at sætte sig ind i dette lovgivningskompleks, så er det nødvendigt, at disse kursus gennemføres meget hurtigt. Det har landsorganisationen ikke tilstrækkelige midler til at gøre, selv om de selvfølgelig kan afholde en del kursus. Så jeg vil nu gerne bede ministeren om at overveje det positivt.

**Boligministeren (Helge Nielsen):**

Jeg er helt enig i, at det er nye områder. Jeg er også helt enig med hr. Kaj Hansen i, at det er vigtige områder. Derfor har vi også i vejledningen givet den mulighed og givet den støtte, som vejledningen nu engang udgør. Jeg er helt klar over, at der er en frist den 1. juli, og derfor mener jeg også, at vi både med den støtte og vejledning, der er givet, og de muligheder for kursus fremover vil være mulighed for at klare problemet.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

*Skriftligt besvarede spørgsmål.*

Af *Mette Madsen* (V) til ministeren for offentlige arbejder (14. april 1975):

[Mette Madsen.]

„Vil ministeren omprioritere de statslige vejarbejder, således at anlægsarbejdet kan genoptages på omfartsvejen for hovedlandevej 451, Hjørring-Åbybro, øst om Pandrup og Kås?“

(Spm. nr. 88).

#### Begrundelse.

Pandrup kommune, hvori byggepladsen er beliggende, er en af de kommuner i landet, der har højst ledighed, nemlig 38,5 pct. af de arbejdsløshedsforsikrede. Pr. 19. marts var der 193 ledige arbejdsmænd ud af 609 forsikrede. Siden er der i løbet af marts måned sket yderligere afskedigelser, bl. a. ca. 50 arbejdsmænd i statens klitplantage. Såvel byrådet i Pandrup som Nordjyllands amtsråd har gentagne gange over for ministeren fremhævet det store arbejdsløshedsproblem blandt arbejdsmænd i Pandrup kommune.

Minister for offentlige arbejder *Niels Mathiasens* svar (21. april 1975):

Det pågældende arbejde har på grund af de økonomiske restriktioner på vejområdet været standset siden 1972.

Der er tale om et vejarbejde til i alt ca. 15 mill. kr., hvoraf 3 mill. kr. er anvendt til ekspropriationer og til regulering af en mindre strækning uden for den egentlige vejforlægning.

Min forgænger, *Kresten Damsgaard*, forhandlede sidste år med amtsrådet om igangsættelse af arbejdet. Han måtte imidlertid meddele, at man ikke som følge af de snævre rammer for vejinvesteringerne havde mulighed for at igangsætte arbejdet, og at han heller ikke kunne sige noget nærmere om tidspunktet for den senere igangsættelse.

Inden for rammerne af bevillingerne i år er der ikke plads til at genoptage arbejdet. De begrænsede midler, vi har til rådighed til vejarbejder, må naturligvis bruges til de i trafikal henseende mest værdifulde arbejder, og spørgeren er sikkert enig med mig i, at dette arbejde ikke hører hjemme i denne kategori.

Jeg er helt klar over de særlige ledighedsproblemer i Nordjylland.

Hvis der af hensyn til beskæftigelsen skulle blive stillet yderligere midler til rå-

dighed til igangsætning af vejarbejder, vil arbejdet naturligvis blive vurderet i denne sammenhæng.

Der gør sig dog for dette arbejde det særlige gældende, at de største investeringer først kommer til at ligge i de to næste finansår, hvorfor den beskæftigelsesmæssige virkning af en igangsætning nu vil være størst i disse år.

Af *Voigt* (FP) til undervisningsministeren (16. april 1975):

„Agter ministeren at foretage sig noget over for Odense universitet i betragtning af, at der anvendes 20.000 kr. til at finde ud af, hvorfor folks børn bliver døbt og navngivet?“ (Spm. nr. 93).

#### Begrundelse.

Jeg finder det latterligt og urimeligt, at skatteydernes penge skal bruges til den slags, og jeg nærer et spinkelt håb om, at ministeren deler denne opfattelse. Jeg skal i øvrigt henvisse til dagbladet BT for lørdag den 12. april 1975, side 5.

Undervisningsminister *Ritt Bjerregaards* svar (23. april 1975):

Indledningsvis vil jeg gerne bemærke, at der ikke, som spørgeren anfører, er tale om en undersøgelse af, hvorfor folks børn bliver døbt og navngivet, men om en undersøgelse af nyere dansk navngivningsskik, hvis formål er at belyse nogle af de faktorer, som betinger forældres valg af navne til deres børn. Undersøgelsen, der gennemføres ved nordisk institut ved Odense universitet, har indtil nu medført udgifter på godt 7.000 kr., hvoraf en del hidrører fra en bevilling på 5.000 kr. fra Odense universitets forskningsfond, hvis midler er tilvejebragt fra privat side. Undersøgelsen vil således ikke udelukkende blive finansieret af skatteydermidler.

Dette er dog efter min mening ganske underordnet. De højere uddannelsesinstitutioner har som en af deres opgaver forskning og bestemmer efter styrelsesloven selv, hvilken forskning der skal drives. Inden for de givne bevillingsmæssige rammer står det herefter institutionerne frit for at træffe beslutning om, hvilke projekter der skal tages op. Denne frihed er efter min opfattelse en hovedhjørnesten i al videnskabelig virksom-

[Undervisningsministeren.]

hed, og jeg er i bund og grund uenig i det synspunkt, at man fra statsmagtens side bør kunne udøve censur over for forskningen.

Den næste sag på dagsordenen var:

*Første behandling af forslag til lov om revisionen af statens regnskaber m. m.*

(Lovforslag nr. 162. Fremsat 18/3 75).

Lovforslaget sættes til forhandling.

**Grünbaum (S):**

Lovforslagets hensigt er bl. a., at revisionen af statens regnskaber skal være så uafhængig som overhovedet muligt af såvel regering som folketing, og denne hensigt er vi enige i. Vi kan ligeledes give tilslutning til, at der, samtidig med at denne uafhængighed styrkes og understreges, gennemføres en betydelig ændring i revisionens struktur. Det er en ændring, der får sit mest synlige udtryk, derved at der sker en samling af hovedrevisionen under en enhedsledelse og med en generaldirektør, der får et selvstændigt ansvar for revisionen og for dennes tilrettelæggelse. Vi er da også glade for, at man i lovtæksten helt klart siger, at der er denne uafhængighed. Det er nu direkte præciseret i lovtæksten i § 1, stk. 3.

Spørgsmålet om hovedrevisionens stilling i forhold til regeringen og folketinget har vi jo drøftet en del gange igennem årene, og det har været den fremherskende opfattelse i hvert fald, at revisionens uafhængighed af administrationen skulle styrkes, altså uafhængigheden af regering og ministre, og der har i den forbindelse også været tanker fremme om at henlægge hovedrevisionen direkte under folketinget. Jeg tror, at man i den senest afgivne betænkning, som har dannet grundlag for det foreliggende lovforslag, har fundet en hensigtsmæssig løsning på dette spørgsmål, også ved den foreslåede ordning for generaldirektørens samarbejde med de af folketinget i henhold til grundloven valgte statsrevisorer. At disse statsrevisorer så samtidig lettes for den mere detaljerede bevillingskontrol, må være rigtigt. Derved får statsrevisorerne kræfter frigjort til en større indsats i særlige sager, bl. a. i forbindelse med ministrenes og ministerierenes reaktion og desværre måske, sådan har det da været undertiden, ofte manglende reaktion på den statslige revisionspåtale,

bl. a. i revisionsberetningerne. Det er et spørgsmål, som mange gange har været fremme i den offentlige debat og har været i offentlighedens søgelys, at man ikke har gjort tilstrækkeligt ud af det i administrationen, når man fra revisionens side har påtalt et eller andet, og jeg synes også, der ligger et betydeligt fremskridt i såvel den betænkning, der er afgivet, som i det lovforslag, der her er til første behandling. Der er jo ganske klart et behov for en ændring på dette punkt.

Jeg skal i øvrigt ikke ved denne førstebehandling gå nærmere ind på en række andre bestemmelser i lovforslaget. Det må vi jo se på i udvalget og få den debat, vi dér skal have, om enkeltheder.

**Jens Foged (V):**

Jeg vil gerne først takke for den betænkning, som folketinget har fået vedrørende den statslige revisions struktur m. m., betænkning nr. 729. Den er efter min opfattelse prisværdig kort og prisværdig kontant, sådan at man ud fra den netop kan læse, hvad statsrevisionen bør være og skal være og har været. Derfor finder jeg, at det foreliggende lovforslag har vundet i klarhed med hensyn til, hvad det er, man tilsigter, ved at der ligger sådan et dygtigt arbejde forud.

Det egentlige er vel, at de bevilgede midler skal anvendes efter hensigten, at gældende regler skal overholdes, og at forvaltningen skal ske på en forsvarlig måde. Det konkretiseres her, sådan at man må gå ud fra, at gældende regler indtil nu føres videre i samme gode spor, måske endnu bedre spor. Jeg mærker mig den forenkling, der vil finde sted efter forslaget. Hvis vi går lang tid tilbage, var der 4 revisorater, så blev der 2, og nu bliver der kun 1. Under de givne forhold, hvor edb-anlæg og nye systemer kommer ind i billedet, finder jeg det rigtigt, at der sker en ændring, vel en centralisering af arbejdet. Der skal vel en helt ny struktur til også med de folk, der arbejder med nogle af tingene.

En enkelt bemærkning til forslaget har jeg faktisk allerede til § 1, hvori der bruges benævnelsen: en af kongen udnævnt generaldirektør. Jeg er ikke meget for udtrykket generaldirektør, når det drejer sig om områder som disse, og derfor vil jeg — selv om